

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 9 NOVEMBER 1927

No. 619

INHOUD.

HET NIEUWE SURINAAMSCHE BANKOCTROOI door <i>Mr. Dr. C. F. Schock</i>	Blz. 986
Handel en Bedrijf van Nederland in de eerste negen maanden van 1927 III (Slot) door <i>W. G. H. van der Zweep</i>	988
De verhooging van de productie in de laatste jaren door <i>Ir. B. Bølger</i>	990
De Restrictie van den Suikeroogst op Cuba door <i>A. Volz</i>	993
AAANTEKENINGEN:	
De nieuwe wet voor Cubasuiker	994
Indexcijfers van groothandelsprijzen	996
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	997
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	997
Postchèque en Girodienst	997
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	997—1004
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES.**

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*
Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijgeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6720.*

8 NOVEMBER 1927.

Ook deze week bleef de geldmarkt weder vast gestemd. Het aanbod van wissels was niet zoo dringend als vorige weken; maar ook het aanbod van geld was gering, zoodat de rente ongeveer op dezelfde hoogte bleef. In de noteeringen voor prolongatie en callgeld kwam evenmin veel verandering. Zoowel de prolongatie als de callrente schommelde tusschen 4½ en 5 pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels per saldo nog met

f 2 miljoen te zijn toegenomen. De beleeningen, die verleden week een stijging van f 18,1 miljoen te zien gaven, vertoonen thans een teruggang van f 11,5 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk is sedert het verschijnen van den vorigen weekstaat geheel afgelost om plaats te maken voor een creditsaldo ten name van de schatkist ten bedrage van f 7,4 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef op dezelfde hoogte. Het zilver verminderde met f 200.000. De post papier op het buitenland blijkt met f 3,2 miljoen te zijn toegenomen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een daling van f 1,8 miljoen te zien geven.

De biljettencirculatie verminderde met f 19,7 miljoen. De rekening-courantsaldi van anderen daalden met f 7,9 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 47.

* * *

In verband met de zeer vaste geldmarkt waren de wisselkoersen opnieuw flauwer. Vooral gisteren waren de koersen sterk gedrukt. Ponden daalden tot 12,07; Dollars werden voor 2,47¹³/₁₆ verhandeld en Marken noteerden ongeveer 59,11. De overige wissels liepen vrijwel evenredig naar beneden, zelfs de meer speculatieve als Lires, Pesetas en Noorsche Kronen.

LONDEN, 7 NOVEMBER 1927.

Op Maandag en Dinsdag verleden week, resp. 31 October en 1 November, was geld zeer schaarsch en werd een ruim bedrag van de Bank van Engeland geleend. Later in de week, toen de per 1 November vervallen coupons in de markt begonnen door te dringen, werd geld, mede door de van de Bank geleende bedragen, natuurlijk zeer ruim, zoodat saldi „over the weekend” hier en daar onuitleenbaar bleken te zijn.

De discontomarkt is zich wel bewust, dat de geldruimte van de laatste dagen kunstmatig is en dat na de afbetaling aan de Bank deze week zal moeten blijven of er een voldoende saldo in de markt beschikbaar blijft. Vrij algemeen wordt aangenomen, dat in de eerstvolgende weken de toestand eerder krap zal blijven. De discontokoers bleef dan ook zeer vast op 4⁵/₁₆ ½ pCt. voor 3-maands prima bankpapier.

In deviezen kwam deze week weinig verandering, behalve dat guldens nog verder tot onder 12,08 terugliepen.

HET NIEUWE SURINAAMSCH BANKOCTROOI.

De drie wetsontwerpen, welke dezer dagen door de Regeering bij de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn ingediend in verband met het op 1 Juli 1928 eindigende octrooi van de Surinaamsche Bank, ondervinden velerlei belangstelling. Verschillende couranten hebben aan het nieuwe octrooi reeds artikelen gewijd.

Voor op het terrein der circulatiebankwetgeving ingewijden zal de lezing van de artikelen van het octrooi weinig nieuwe gezichtspunten opleveren. Terecht geeft de Memorie van Toelichting aan, dat het onderhavige wetsontwerp in overeenstemming is met de in 1918 voor de Nederlandsche Bank en in 1922 voor de Javasche Bank algemeen als juist aangegeven beginselen van circulatiebankwezen en de Regeering zich daarom van eene breedvoerige bespreking en motiveering van het ontwerp meent te kunnen onthouden.

Voor een juist begrip van de voorgestelde regeling dienen enkele vragen, welke onwillekeurig bij den aandachtigen lezer van die regeling opkomen, toch nog wel aan eenige nadere beschouwing onderworpen te worden.

In de eerste plaats is er dan de vraag: waarom wordt nu voor het eerst, na een bestaan van 63 jaren, aan de Surinaamsche Bank een octrooi toegedacht, dat bij de wet zal worden vastgesteld. Aanvankelijk werd in 1864 het octrooi bij Kon. Besluit verleend. In 1889 werd de eerste verlenging bij koloniale verordening toegekend, eveneens voor 25 jaren. Voor de tweede verlenging, welke in 1914 had moeten plaats vinden, kon geen overeenstemming worden gevonden tusschen de bevoegde wetgevende macht en het Bankbestuur. Ten minste vijf jaren was men aan het onderhandelen en vier maal werd het octrooi destijds met 1 jaar verlengd, om geen stagnatie in den gang van zaken te veroorzaken. Eindelijk werd in 1918 in Nederland tusschen den toenmaligen Minister van Koloniën en het Bankbestuur overeenstemming verkregen en het octrooi, met voorbijgang van den kolonialen wetgever, bij Kon. Besluit voor 10 jaren verleend. En nu zal de vaststelling door den Nederlandschen wetgever geschieden.

Is dat niet een teruggang op den weg, welchen men voor de gebiedsdeelen over zee meent te moeten inslaan, van steeds meer eigen, plaatselijken invloed op wetgeving en bestuur? Had men ten deze niet weder de koloniale verordening in eere moeten herstellen? In de lijn van de meerdere zelfstandigheid van het gebiedsdeel Suriname misschien wel naar de meening van degenen, die deze zelfstandigheid naar alle zijden voorstaan.

Gelukkig is men in den Haag verstandiger geweest. Er zijn nu eenmaal regelingen van algemeen Nederlandsch belang, welke niet aan een lokalen wetgever kunnen worden overgelaten zonder het gevaar, dat het algemeen belang niet volkomen gediend wordt. Ik noem hier als voorbeeld belangrijke concessies, aan natuurlijke of rechtspersonen, buiten Suriname gevestigd, te verlenen, waarbij niet alleen de belangen van de Surinaamsche ingezetenen, maar die van geheel Nederland en de Nederlandsche schatkist ten slotte betrokken zijn. Een dergelijk voorbeeld is ook de regeling van het munt- en bankwezen in Suriname. Ook het toezicht op de belastingwetgeving in Suriname acht ik eene plicht van de Nederlandsche Regeering, omdat nu eenmaal onze twaalfde provincie daar overzee niet behoort aan de 135.000 daar wonende ingezetenen, van wie een 60.000 vreemdelingen zijn, maar aan het Nederlandsche volk. Verkeerde, in Suriname genomen maatregelen kunnen den bloei van dat schoone en rijke land zeer belangrijk tegenhouden. Ook dus, als te zijner tijd, de begroting sluitend gemaakt zou kunnen worden, zullen, in het belang van

Nederland, verschillende regelingen bij den Nederlandschen wetgever of bij de Kroon dienen te verblijven. Men heeft nu eenmaal in Suriname niet te doen met inheemsche volkeren als in Nederlandsch-Indië. Suriname heeft bijna geen oorspronkelijke bewoners meer. Die daar wonen zijn bijna uitsluitend kolonisten of kolonistenkinderen, van de zwarte Boschnegers tot de blanke Europeanen toe.

Maar waarom had de regeling dan niet evenals in 1918 bij Kon. Besluit kunnen worden vastgesteld? Dat had natuurlijk gekund en was wellicht verkieslijker geweest, omdat eene wettelijke regeling nu eenmaal minder gelegenheid geeft om spoedig met gewijzigde omstandigheden rekening te houden of wel in de practijk gebleken belemmeringen uit den weg te ruimen.

De Memorie van Toelichting noemt voor die vaststelling bij de wet twee motieven: 1o. de overweging, dat het privilege van de bank in den loop der jaren eene betekenis heeft erlangd, welke vaststelling daarvan door de hoogste wetgevende Macht motiveert en 2o. de omstandigheid, dat, waar het muntwezen van Suriname bij de wet is geregeld, een in het economisch leven niet minder diep ingrijpende maatregel als de verlening van het privilege van de uitgifte van bankbiljetten eveneens bij de wet behoort te worden vastgesteld. Wellicht gold ook nog een derde motief, niet in de toelichting genoemd, dat nl. eenige jaren geleden van uit de Tweede Kamer een stem werd gehoord, die vaststelling bij de wet vroeg, waarop de toenmalige Minister toezegde, dat te zijner tijd te zullen overwegen. Trouwens bij de vorige octrooiverlening in 1918 heeft de Tweede Kamer zich bij de begrotingsbehandeling vrij sterk met deze materie ingelaten.

Het Bankbestuur heeft zich bij dezen nieuwen vorm van octrooiverlening neergelegd.

Als tweede vraag dringt zich naar voren hoe het Bankbestuur genoeg heeft kunnen nemen met eene regeling, welke vrijwel gelijklopend is aan die voor de Javasche Bank vastgesteld, terwijl de Javasche Bank toch een gansch ander bedrijf heeft dan de Surinaamsche Bank? De Surinaamsche Bank is naast circulatiebank ook credietbank, ja vindt zelfs een zeer groot deel van hare werkzaamheden in de credietverlening, zooals gewone bankinstellingen die kennen.

Deze vraag was ditmaal niet aan de orde, omdat zij in de jaren 1914—1918 het onderwerp is geweest van vele en langdurige correspondentie en besprekingen tusschen Regeering en Bankbestuur en destijds is afgedaan. Het Bankbestuur heeft zich toen ten slotte bereid verklaard, — om aan den strijd een einde te maken —, om zich het niet voor Suriname en de aldaar bestaande toestanden passende kleeft van de Javasche Bank op de schouders te laten leggen. Dat kleeft, dien vorm van octrooi, eenmaal aanvaard hebbende, en naar beste weten en kunnen daarmede gewerkt hebbende, meende het Bankbestuur, dat het niet op zijn weg lag om nu weder den strijd aan te binden, waar het mogelijk was gebleken den arbeid in het belang van Suriname en zonder te groot nadeel voor de aandeelhouders der Bank te kunnen verrichten. Daarop heeft dan ook geen betrekking de in de memorie van toelichting tweemaal voorkomende mededeeling, dat de onderhandelingen tijdroovend en moeizaam zijn geweest. Wat in 1918 door de Surinaamsche Bank in het destijds verleende octrooi is aanvaard, was het maximum aan lasten, dat zij kan aanvaarden. Tegen verdere verzwaring van die lasten zou zij zich te allen tijde moeten verzetten, niet alleen in haar eigen belang, maar ook in dat van de kolonie en hare bevolking. Kapitaal zoekt nu eenmaal eene behoorlijke rente te maken. Neemt de kolonie een te groot aandeel in de winst of worden te bezwarende verplichtingen op het opereerende kapitaal gelegd, dan wordt het geld van zelf duurder en moet

de Surinaamsche bevolking meer betalen, dan noodig zou zijn, indien dat mededeelen van de kolonie bescheidener was of de verplichtingen minder bezwaard. In mijn Bankverslag over 1925 gaf ik aan, dat de uitkeering aan de kolonie over 1925 vertegenwoordigde 3 pCt. van het maatschappelijk kapitaal. Over 1926 was dat zelfs 3,3 pCt. Bij eene dividenduitkeering van 8½ pCt. aan aandeelhouders — werkelijk niet te hoog voor in de tropen opereerend kapitaal — moest eene netto winst van 11¼ à 11½ pCt. worden gemaakt. Bestond die verplichting tot uitkeering aan de kolonie niet, maar stelde de Regeering in haar octrooi zich tevreden met al de andere naast die uitkeering bedongen voordeelen, dan zou er gemakkelijker toe overgegaan kunnen worden om het geld in de kolonie voor de bevolking weder goedkoop te stellen. Wat nu de kolonie ontvangt, wordt dus feitelijk aan de bevolking onthouden. Daarop werd in 1918 en tevoren door de Surinaamsche Bank met klem gewezen. Meer kon zij niet doen; de verantwoordelijkheid bleef daarna aan de andere zijde.

Tegenover eene aanmerkelijke vergroting van het koloniaal winstaandeel en verdere verzwaring van de lasten, heeft het Bankbestuur zich moeten schrap zetten en heeft daarvoor bij den tegenwoordigen Minister van Koloniën een welwillend en begrijpend verstaander gevonden.

In het reeds boven aangehaald verslag over 1925 verklaarde ik, dat bij den gang van zaken sedert de octrooieregeling van 1918 de uit dat octrooi voortvloeiende voordeelen reeds vrijwel wegvallen tegenover bedoelde winstuitkeering. De gebondenheid door de octrooibepalingen blijft dan zonder tegenpraesentie op het bedrijf drukken.

Een derde vraag, die zich bij lezing van de nieuwe Regeeringsstukken naar voren dringt is, hoe de Surinaamsche Bank bij anderen, meer omvattenden werking en moeilijker, want onvruchtbaarder arbeidsterrein, zich toch nog in dat nauwe keurslijf van gebods- en verbodsbepalingen kan bewegen.

Die vraag is inderdaad gewettigd, wanneer men eenige cijfers van de Nederlandsche Bank en van de Javasche Bank vergelijkt met die van de Surinaamsche Bank.

De Nederlandsche Bank maakte in het boekjaar 1 April 1926 tot 31 Maart 1927 bij een promessedisconto van gemiddeld 4 pCt. en een wisseldisconto van gemiddeld 3,50 pCt., totaal gemiddeld 3,75 pCt., een disconto-rentewinst van f 1.633.679,26 of 8,17 pCt. op haar kapitaal van 20 miljoen gulden.

Bij een rentevoet van gemiddeld 4,16½ pCt. voor beleeningen, maakte zij een rentewinst van f 3.951.913,93 of 19,76 pCt. op haar aandeelenkapitaal. Bij een rentevoet van gemiddeld 5,08 pCt. op voorschotten in rekening-courant maakte zij een rentewinst van f 1.040.197,51 of 5,20 pCt. op haar aandeelenkapitaal. Op deze 3 hoofden maakte zij dus een totaal aan rentewinst van f 6.625.790,70 of 33,13 pCt. op haar aandeelenkapitaal, terwijl de Javasche Bank in dezelfde periode een rentewinst maakte van f 7.847.929,51 of 87,20 pCt. op haar aandeelenkapitaal.

De totale bruto-winst van:

De Nederlandsche Bank	f 17.886.225,61	89,43 %
De Javasche Bank	bedroeg f 8.718.515,53	of 96,87 %

van het aandeelenkapitaal.
De Surinaamsche Bank maakte in 1926 bij een rentevoet van 9 pCt. voor promessen, 8 pCt. voor beleeningen en 8 pCt. voor voorschotten in rekening-courant in totaal een rentewinst van f 206.219,75 of 20,62 pCt. van haar aandeelenkapitaal van een miljoen gulden. De totale bruto winst van de Surinaamsche Bank bedroeg f 361.564,14 of 36,16 pCt. van het aandeelenkapitaal.

De onkosten van

De Nederlandsche Bank	f 5.112.071,33	25,56 %
De Javasche Bank	bedroegen „ 1.981.897,10	of 22,02 „
De Surinaamsche Bank	„ 165.139,14	16,51 „

van haar aandeelenkapitaal. In percentage van de winst uitgedrukt waren de onkosten 28,53 %
22,73 „
45,67 „

De gemiddelde omloop van Bankpapier was:

f 827.752.393	41,39
„ 326.461.660	of 36,27 maal het aandeelenkapitaal.
„ 1.587.500	1,59

Het gemiddeld opereerend kapitaal (bedrag aan wissels, beleeningen en voorschotten in rekening-courant) was

f 399.118.811	19,96
„ 126.779.000	of 14,09 maal het aandeelenkapitaal.
„ 1.702.779	1,70

Het antwoord op bovenstaande derde vraag kan dan ook alleen luiden aldus:

Door haar meer riskant bedrijf dan dat van hare groote zusterinstellingen heeft de Surinaamsche Bank in de meer dan 60 jaren van haar bestaan hare aandeelhouders gewend aan lage dividenden. Er werd in de eerste 60 jaren slechts een gemiddeld dividend van 4,76 pCt. over het aanvankelijk gestort kapitaal van 1 miljoen gulden uitgekeerd en het dividend wisselde tusschen 0 en 10 pCt. als maximum. De winstverwachtingen zijn dus nooit hoog gespannen geweest en het streven was steeds naar een vrij constante dividendpolitiek.

Op die wijze wil het Bankbestuur voortgaan, bedacht blijvende op en gewapend blijvende tegen mogelijke verdere teleurstellingen in de kolonie, als gevolg van den voor Suriname zoo geëigenden tropischen landbouw, welke op het geheele economische koloniale leven zijn invloed doet gelden, in de geronde hoop, dat vroeger of later het mooie land wel weder tot welvaart zal komen.

In dien gedachtengang zijn ook de wijzigingen in het thans nog vigeerende octrooi aanvaard, welke op blz. 3 van de Memorie van Toelichting in 14 punten worden samengevat. Die wijzigingen worden belangrijk genoemd, maar beteekenen geen groote financieele verzwaring der lasten boven de reeds bestaande. Daarom ook alleen konden zij worden aanvaard.

Het zij mij vergund, nu ik toch over de Surinaamsche Bank en haar octrooi eenige gedachten uit, met een enkel woord terug te komen op het artikel van den heer I. Bos, directeur van de Incassobank te Dordrecht, over de voorgestelde munthervorming in Suriname, opgenomen in het nummer van de Economisch-Statistische Berichten van 28 September 1927. In mijn Bankverslag over 1926 gaf ik op blz. 45 en 46 reeds mijne teleurstelling te kennen, dat de Staatscommissie voor het Muntwezen geen opdracht heeft gehad ook het muntwezen van Suriname bij haar onderzoek te betrekken. Het door mij, onder dagteekening van 4 April 1927 aangegevene, wordt tot mijn genoegen in het artikel van den heer Bos bevestigd. Suriname kan nu eenmaal niet op dezelfde wijze als Nederland eene regeling ontvangen als door de commissie voorgesteld.

De eenstemmigheid verdwijnt, waar de geachte schrijver zich op bankterrein gaat bewegen.

In de eerste plaats meent hij te mogen constateeren, dat tot 1920 het zilver in de kolonie als remismiddel nuttig heeft gewerkt voor de rust en orde in het Surinaamsche geldwezen.

Ik meen dit te mogen betwijfelen. Van uitvoer van zilver is nooit in belangrijke mate sprake geweest. De vervoerkosten waren te hoog en brachten dus niet de remedie, door den schrijver gedacht. Trouwens, de wisselkoersen gaven ook geen aanleiding om aan dergelijke maatregelen te denken. Wat aan specie wegvloede, ging voor het grootste deel naar de spaarders onder de Britsch-Indische immigranten en anderen. De muntstukken werden veelal in den grond bewaard en te voorschijn gehaald als men een stuk land of sieraden wilde koopen of wel naar het geboorteland terug wilde gaan. Gevallen zijn mij bekend, dat een Britsch-Indiër bij den koop van een terrein met

f 5000.— aan rijksdaalders en guldens voor den dag kwam, welke het kenmerk droegen van in den grond begraven te zijn geweest.

De oorzaak van de beweeglijke wisselkoersen na 1920 is niet te zoeken in het wegvallen van het zilveren bolwerk, zooals de geachte schrijver den maatregel van 1920 noemt, toen de uitvoer van zilver werd verboden. Die oorzaak ligt op geheel ander terrein, door mij uitvoerig in mijne jaarverslagen aangegeven. De kolonie heeft in de laatste jaren, op eene enkele uitzondering na, door de klimatologische tegenslagen en cultuurziekten, niet steeds en dadelijk het noodige remisemateriaal kunnen opleveren om hare invoeren te betalen. Dit was natuurlijk van grooten invloed op de wisselkoersen, welke met de behoeften op en neer gingen en hun weldadigen economischen invloed deden gevoelen.

De heer Bos raadt in de tweede plaats aan tot verkrijging van meer stabiliteit in de wisselkoersen: eene intensievere toepassing van het houden van eene buitenlandse wisselportefeuille en het aanhouden van een deel der metaaldekking buiten Suriname. Aan den geachten schrijver kan het, als oud-medewerker aan onze instelling in Suriname, bekend zijn, dat in die richting gedaan wordt wat gedaan kan worden; maar dat ook geregeld door Suriname wordt weggetrokken, wat aan saldo's of metaaldekking in het buitenland wordt bijeengegaard.

Nu is het zeer gemakkelijk om neer te schrijven, dat op die wijze de koers op Amsterdam zonder moeite kan worden beheerscht en groote schommelingen kunnen worden voorkomen en zelfs om aan de Bank de verbintenis tegenover het Gouvernement op te leggen om steeds wissels op Amsterdam verkrijgbaar te stellen tegen een koers, welke een bepaalden maximum, koers niet te boven gaat. De praktijk spreekt echter, ook nog altijd een woord mede en de buitengewone omstandigheden, welke schrijver wel zoo goed is als uitzonderingsgeval te noemen en welke hij nog wel aan de beoordeeling van den veelal niet deskundigen Gouverneur zou willen onderworpen zien, zijn in de laatste jaren in Suriname geen uitzondering, maar helaas vrijwel regel. Er kan niet meer in de gegeven omstandigheden in het buitenland worden vastgelegd, dan reeds gedaan wordt en zoodra er eenige mogelijkheid ontstaat om den koers op Amsterdam weder naar pari te brengen, geschiedt dat ook. Ieder Bankverslag der laatste jaren vermeldt van die pogingen de resultaten. Trouwens, welke circulatiebank zou zich kunnen en willen onderwerpen aan een dergelijk novum; in de economische geschiedenis, dat zij hare koersregeling zou zien losgemaakt van de economische omstandigheden en zou zien vastgemetseld tusschen van Regeeringswege aangegeven grenzen? De schrijver vermeldt de Deutsch Ostafrikanische Bank, die met een dergelijke klem zou hebben gewerkt gedurende de 9 jaren van haar bestaan in Duitsch Oost-Afrika. De gegevens ontbreken mij om te onderzoeken wat die Bank tegenover dergelijke vastlegging dan wel mocht doen.

Ik eindig met aan te halen de Regeeringsverklaring in de Memorie van Toelichting ten aanzien van ons bedrijf neergeschreven:

„Gedurende het zestigjarig tijdperk, dat de bank de fiduciaire geldsomloop in Suriname heeft verzorgd, is voldoende gebleken, dat zij over het geheel voldaan heeft aan de eischen, welke aan een koloniale circulatiebank kunnen en moeten worden gesteld.”

Mr. Dr. C. F. SOHOCH.

Amsterdam, 1 November 1927.

HANDEL EN BEDRIJF VAN NEDERLAND IN DE EERSTE NEGEN MAANDEN VAN 1927.

III (Slot).

Onvolledigheden in de handelsstatistiek.

Hoezeer, bij gebrek aan voor den gewonen beoordeelaar toegankelijke gegevens van feitelijken aard,

persoonlijke opvattingen en indrukken van den toestand in bepaalde bedrijven, van het meer algemeene beeld van de handelsstatistiek kunnen afwijken, blijkt uit het medegedeelde op blz. 15 van het Voorloopig Verslag op hoofdstuk I van de staatsbegroting voor 1928, waar — na een uiteenzetting van de moeilijkheden, onder welke de nijverheid, volgens de aan het woord zijnde leden, gebukt gaat — de opmerking wordt gemaakt, dat daarnaast de toestand wordt verergerd door verschillende gevallen van dumping, zooals bij de houtschroevenfabrieken, de spijker- en draadnagelindustrie, die der schoenveters en de stijfselfabrieken. Terloops zij daarbij opgemerkt, dat eenige omschrijving van het soort van dumping, dat men hier op het oog heeft, aan de vruchtbaarheid van de gedachtenwisseling ten goede zou zijn gekomen. Voorts bevat de handelsstatistiek geen afzonderlijke gegevens betreffende veters, zoodat de in- en uitvoer hiervan niet kan worden onderzocht.

In tegenstelling tot hetgeen men, na lezing van de boven aangehaalde zinsnede, zou verwachten, daalde de invoer van draadnagels en spijkers van 10.619.000 KG. in Januari—September 1926, tot 5.847.000 KG. in het tijdperk onder verslag, derhalve bijna tot op de helft, terwijl de gemiddelde prijs van f 124,21 tot f 173,90 per 1000 KG. steeg. De grootste invoer van dit artikel komt uit Duitschland, namelijk 3.365.000 KG. in het loopende jaar, daarna volgen België, Frankrijk en Zweden met aanzienlijk geringere hoeveelheden. De invoer uit België en Frankrijk nam af, terwijl de gemiddelde prijs van dezen invoer, evenals van dien uit Duitschland, hooger was dan in 1926.

De invoer uit Zweden, welke 3,4 pCt. van den geheelen invoer beloopt, steeg met 2000 KG. tot 309.000 KG.; de gemiddelde prijs van dezen invoer daalde van f 474,49 tot f 449,49. Zeer vermoedelijk zal dus dit de dumping zijn, op welke het Voorloopig Verslag doelt.

Indien hier inderdaad een geval van dumping aanwezig is, hetgeen niet uit de statistiek kan worden afgeleid, dan staat hiertegenover een toeneming van het gewicht van den uitvoer van draadnagels en spijkers van 12.073.000 KG. tot 14.169.000 KG. en van den gemiddelden prijs van f 124,65 tot f 128,73. Engeland was de grootste afnemer met 10.617.000 KG. in 1926 en 12.350.000 KG. thans, tot een gemiddelden prijs van onderscheidenlijk f 124,65 en f 128,73. Van de stijging van den gezamenlijken invoer daar te lande van „wire nails, staples, nails and tacks”, met 2.440.000 KG., kwam 1.733.000 KG. voor rekening van groter aanvoer uit Nederland. De hooge prijs van het Zweedsche product wijst bovendien er op, dat het hier een bijzonder soort van nagels of spijkers betreft, hetgeen de werking van mogelijkerwijs aanwezige dumping alweder tot een enger gebied, dan het Voorloopig Verslag te kennen geeft, beperkt.

De invoer van houtschroeven en andere schroeven, schroefbouten en moeren, daalde van 4.388.000 KG. in de eerste negen maanden van het vorige jaar, tot 4.228.000 KG. thans; de gemiddelde prijs steeg evenwel van f 327,71 tot f 339,16, zoodat de waarde van den invoer nagenoeg gelijk bleef. Ook de uitvoer van de genoemde artikelen daalde — van 4.616.000 KG. tot 4.436.000 KG. —, doch de waarde daarvan nam toe, doordat de gemiddelde prijs van f 193,24 tot f 202,33 opliep.

De grootste invoerder is, ook in dit geval, Duitschland, welks aandeel van 3.375.000 KG. tot 2.880.000 KG. daalde, bij een stijging van den gemiddelden prijs van f 295,70 tot f 344,44.

De invoer uit de andere landen van eenige betekenis was als volgt, waarbij de gemiddelde prijs tusschen ( ) is vermeld:

Landen	Jan./Sept. 1926 KG.	Jan./Sept. 1927 KG.
België	455.000 (f 239,56)	786.000 (f 194,65)
Frankrijk	69.000 („ 608,69)	137.000 („ 387,78)
Zweden	318.000 („ 540,89)	309.000 („ 456,31)

Het blijkt dus, dat deze landen hun prijzen aanzienlijk hebben verlaagd, zonder dat dit echter voor Zweden tot groter invoer heeft geleid. Voorts wordt het toenemen van den invoer uit België en Frankrijk met te zamen 339.000 KG. verre door het dalen van dien uit Duitschland en Zweden overtroffen, hetgeen, indien het hier artikelen van ongeveer dezelfde hoedanigheid betreft, bij gelijk gebleven vraag, op een verruiming van het binnenlandsche afzetgebied van onze nijverheid zou wijzen. In ieder geval is ook hier het beeld allerminst onverdeeld ongunstig.

De invoer van tarwestijfsel loopt in de jaren 1924—'27 niet veel uiteen, de gemiddelde prijs steeg regelmatig; de uitvoer nam toe, maar de prijs is thans lager geweest dan verleden jaar. Daar geen landen van herkomst worden genoemd, kan de prijs van den invoer uit ieder land afzonderlijk niet worden berekend. Hetzelfde geldt voor den invoer van rijststijfsel, van welke de gemiddelde prijs steeg en het gewicht achteruit ging, terwijl de gemiddelde prijs van de uitgevoerde hoeveelheid ongeveer gelijk bleef, doch hiervan het gewicht aanzienlijk daalde, in verband met het verminderen van den afzet naar Engeland. Ook de gemiddelde prijs van den invoer van maïsstijfsel in poedervorm steeg, de invoer uit België nam toe, die uit de Vereenigde Staten daalde, de uitvoer besomde iets lagere cijfers dan verleden jaar.

Daar er dus ten aanzien van drie van de vier belangrijke stijfselsoorten niet van eenigerlei soort van dumping uit de handelsstatistiek blijkt, zal de opmerking uit het Voorloopig Verslag op maïsstijfsel in brokken betrekking moeten hebben. Van deze soort nam de invoer uit België van 362.000 KG. tot 422.000 KG. en die uit Frankrijk van 360.000 KG. tot 692.000 KG. toe, waarbij de gemiddelde prijs van den invoer uit België van *f* 171,27 tot *f* 156,39 en van dien uit Frankrijk van *f* 186,11 tot *f* 182,08 daalde. De invoer uit de Vereenigde Staten verminderde van 662.000 KG. tot 608.000 KG., de gemiddelde prijs hiervan steeg van *f* 148,03 tot *f* 159,53. Deze gang van zaken, gevoegd bij het gelijktijdig verminderen van de hoeveelheid en den gemiddelden prijs van den uitvoer, geeft van de uitkomsten van de vervaardiging van maïsstijfsel in brokken, welke soort ongeveer één vijfde van den in-, zoowel als van den uitvoer, beslaat, geen bevredigenden indruk. Maar nu doet zich hierbij het eigenaardige geval voor, dat de invoer van deze stijfsel uit België, in de eerste drie kwartalen van het loopende jaar, onderscheidenlijk 275, 82 en 65 ton beliep, zoodat dit land in het derde kwartaal van 1927 nog slechts één zesde van zijn invoer in het overeenkomstige tijdperk van 1926 leverde. De oorzaak hiervan is, dat België door Frankrijk van onze markt werd verdrongen, welk laatste land in de drie kwartalen onder verslag onderscheidenlijk geen, 274 en 418 ton maïsstijfsel in brokken invoerde. De gemiddelde prijs van dezen invoer beliep *f* 161,76 per 1000 KG. in Mei jl., en *f* 220,77 in September, zoodat de stand op het einde van het tijdperk onder verslag veel hooger was dan de gemiddelde prijs bij den gezamenlijken invoer in dien tijd en ook aanzienlijk hooger dan die prijs bij den uitvoer.

In het licht van deze gegevens, schijnt toelichting van de aangehaalde zinsnede uit het Voorloopig Verslag, aan de hand van nauwkeurige feiten uit de practijk, niet overbodig.

Uit het bovenstaande moge tevens blijken, dat niet zonder reden bezwaar werd gemaakt tegen iedere beperking van de statistiek van den in-, uit- en doorvoer in haar tegenwoordigen vorm; een bezwaar, dat, ook voor het thans veelvuldig verzwijgen van de landen van bestemming bij den uitvoer, onverzwakt geldt.

Het is hier de plaats om, in verband met het voorgaande, de aandacht te vestigen op den ongewenschten toestand, welke uit het hand over hand toenemen van het euvel van het verzwijgen van gegevens in de han-

delsstatistiek voortvloeit. Eenerzijds wordt thans, op grond van den toestand in een aantal bedrijven, met klem bij de Regeering op het wijzigen van de handelspolitiek aangedrongen, met de daaraan verbonden mogelijkheid van schade aan het algemeen welzijn of aan andere ondernemingen, terwijl anderzijds aan den Nederlandschen staatsburger een middel wordt ontnomen, dat hem mede ertoe in staat kan stellen, zich een oordeel te vormen omtrent de volks- of bedrijfs-huishoudkundige noodzaak van zulk ingrijpen in de bestaande verhoudingen.

Om deze reden, en met het oog op het verder liggende belang, dat bij een zoo volledig mogelijke beschrijving van ons volksbestaan is betrokken, moet bezwaar worden gemaakt tegen iedere beperking van de statistiek van den in-, uit- en doorvoer in haar tegenwoordigen vorm, en dit bezwaar geldt — onverzwakt — ook voor het thans veelvuldig verzwijgen van de landen van bestemming bij den uitvoer.

De vrees voor mededinging, welke dikverf aan het verlangen tot het opzettelijk onvolledig maken van de handelsstatistiek ten grondslag ligt, zal slechts zelden een voldoende reden daartoe kunnen vormen, omdat in den regel, bij het zwijgen op dit punt van de Nederlandsche statistiek, de gewenschte gegevens toch uit buitenlandsche bronnen, of door inlichtingen uit handelskringen, kunnen worden verkregen. Het gevolg van al deze weglatingen zal dan ook veelal zijn, dat ernstige mededingers uit het bedrijfsleven juist zooveel aan de weet komen als voorheen, maar de doorsnee staatsburger meer en meer in het duister tast.

Zooals uit de volgende lijst blijkt, kon van 31 uitvoerposten en van één invoerpost van de statistiek een opzettelijke onvolledigheid worden vastgesteld. In vijf gevallen komen de goederen in het geheel niet in de statistiek voor, in 25 gevallen worden de uitvoerlanden geheel en in vier gevallen gedeeltelijk verzwegen, terwijl in drie gevallen het geheimhouden door het veranderen van de indeeling in soorten werd verkregen. Onderscheidene van de genoemde goederen zijn gedurende den laatsten tijd een onderwerp van handelspolitieke maatregelen of besprekingen geweest.

De mogelijkheid van het verzwijgen van cijfers in de handelsstatistiek moet uiteraard worden opengelaten; doch de vraag zij gesteld, of de mate waarin van deze mogelijkheid thans gebruik is gemaakt, wel haar rechtvaardiging in de bedrijfsverhoudingen en het algemeen economisch belang vindt.

Goederensoorten, van welke, indien niet anders vermeld, de landen van bestemming bij den uitvoer worden verzwegen

A. nr.	Goederensoorten
114	Beenzwart, (ook gewicht en waarde worden verzwegen)
328	Kalisalpeter
334	Superphosphaat
419	Werken van nieuwzilver, (ook verdeling in soorten, zooals bij invoer ontbreekt)
454	Tarwestijfsel
477	Aziijnzuur, (ook gewicht en waarde worden verzwegen)
479	Calciumacetaat, (invoer wordt verzwegen)
2479	Loodacetaat, (ook gewicht en waarde worden verzwegen)
485	Reukwaters en tandmiddelen, (een deel van de uitvoerlanden wordt verzwegen)
2485	Aetherische oliën, (een deel van de uitvoerlanden wordt verzwegen)
3485	Kunstmattige reukstoffen, (een deel van de uitvoerlanden wordt verzwegen)
2493/3493	Waterglas
2521	Essences
523	Zinkwit, (ook gewicht en waarde worden verzwegen)
524	Lithopone, (ook gewicht en waarde worden verzwegen)
527	Teerleurstoffen
561	Stearine
562	Oleine

584	Stearinekaarsen	b
586	Andere kaarsen, (vroeger in soorten verdeeld)	-
587	Geparfumeerde harde zeep	-
2626	Triplex	-
681	Ongetw. gebl. kat. garens	-
682	2-dr. getw. katoenen garens	-
683	Meer dan 2-dr. getw. katoenen garens	-
685	Naaigaren	-
775	Sanitair aardewerk, (bij den uitvoer gevoegd bij post 769, „fijn aardewerk”)	-
1002	Spiritus, (een deel van de uitvoerlanden wordt verzwegen)	-
1025	Biscuits	-
1050	Electrische toestellen en instrumenten n.a.g.	-
1074	Geïsoleerd koperdraad en -kabel	-
1107	Parapluies en dergelijke	-

v. d. Z.

Rectificatie. In het artikel „Handel en Bedrijf van Nederland in de eerste negen maanden van 1927” in het vorige nummer (618) staat op blz. 964, kolom 1, regel 3 onder bovenste statistiek en op blz. 966, kolom 1, regel 12 v.o., „steeg”. Men leze hier voor „eveneens verminderde”.

DE VERHOOGING VAN DE PRODUCTIE IN DE LAATSTE JAREN.

In E.-S. B. van 31 Augustus jl. heeft de heer O. J. P. Zaalberg aan de hand van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek opgemaakte cijfers van de Nederl. Stat. van Voortbrenging en Verbruik zeer belangrijke gegevens gepubliceerd over de productie in een aantal bedrijfstakken, waarbij hij in het bijzonder aantoonde, dat sinds 1921 de productie per arbeider geregeld is gestegen. Ongetwijfeld mag men den heer Zaalberg dankbaar zijn, dat hij op dit verheugend verschijnsel eens de aandacht heeft gevestigd. Aan den anderen kant wil het mij echter voorkomen, dat, wanneer cijfers als die, welke de heer Z. ons heeft gegeven, niet van alle kanten nauwkeurig worden bekeken, daaruit conclusies zouden worden getrokken, die door den schrijver niet bedoeld zijn, omdat zij geen voldoende steun vinden in de werkelijke verhoudingen. Men zou daardoor een onjuist inzicht kunnen verkrijgen in de ontwikkeling van het Nederlandsche bedrijfsleven en in de krachten, die daarin werkzaam zijn om ons volksbestaan te verze-keren.

Ik heb me dan ook verstout de cijfers en de beschouwingen van den heer Z. eenigszins aan te vullen in dien zin, dat ik in het algemeen voor de betrokken bedrijfstakken de productie, event. de verbruikte grondstoffen geplaatst heb naast het aantal arbeiders, het primair opgesteld vermogen der krachtwerktuigen, de hoeveelheid verbruikte steenkool, anthraciet, cokes, etc. en de hoeveelheid verbruikte electr. stroom. Daaruit toch kan, zij het dan natuurlijk op zeer voorzichtige wijze, worden nagegaan, in hoeverre die vermeerdeerde productie samenhangt met de mechanisatie der bedrijven, waarbij de verbruikte brandstof resp. electr. stroom een maat is voor de belasting der opgestelde krachtwerktuigen.

Alvorens echter de afzonderlijke bedrijfstakken eenigszins nader te beschouwen, moge nog een tweetal meer algemeene opmerkingen volgen, in verband met het feit, dat de statistiek, waaraan de heer Z. zijn conclusies heeft ontleend met het jaar 1921 aanvangt en welk jaar dus in vele opzichten als basis der beschouwingen fungeert.

In de eerste plaats kunnen daartegen bedenkingen worden ingebracht, omdat de in 1920 ingetreden crisis zich juist in 1921 in dien zin deed gevoelen, dat vele fabrieken bij lange na niet datgene produceerden, waarop zij normaal waren ingesteld. In welke mate dit het geval was, is natuurlijk niet in het algemeen te zeggen, zeker is, dat de productiecijfers daarvoor gedrukt werden. Ongetwijfeld zullen de cijfers van de sterkte van het personeel dit ook wel zijn, doch bij lange na niet in dezelfde verhouding. Bij de

meeste fabrieken werden de arbeiders op de een of andere wijze aan den gang gehouden of werkten zij met verkorten werktijd.

Een tweede¹⁾, niet minder belangrijk feit is, dat de Arbeidswet 1919 met de 45-urige werkweek (voor de hier ook genoemde textiel- en metaalfabrieken 48-urige werkweek) 24 Oct. 1920 werd ingevoerd. Waar deze in Juni 1922 weer werd gewijzigd en een 48-urige werkweek mogelijk werd, is 1921 in dit opzicht dus het meest ongunstige jaar, zodat het eerste en tevens het eenige kalenderjaar, waarin de 45-urige werkweek gold, niet als basis genomen mag worden. Doet men dit toch, en toonen zooals hier de cijfers aan, dat de productie sindsdien geregeld is gestegen, dan is dit naast een treffende veroordeeling van de 45-urige werkweek, het beste bewijs, dat maatregelen, die als de Arbeidswet 1919 diep in ons bedrijfsleven ingrijpen, niet zonder meer op een bepaald oogenblik bruusk mogen worden ingevoerd, doch dat dit slechts langzaam zal kunnen geschieden en men aan de bedrijven den tijd moet geven zich aan den nieuwen toestand aan te passen. En men mag den Directeur-Generaal van den Arbeid erkentelijk zijn, dat hij ons deze, uit zijn cijfers op den voorgrond tredende conclusie aan de hand doet.

Wanneer wij deze bovenstaande opmerkingen in het oog houden en verder voortdurend voorzichtigheid betrachten bij het vergelijken der cijfers, kunnen we er toe overgaan de afzonderlijke bedrijfstakken nader te beschouwen en mogen we aannemen, dat ook de meest argeloze lezer slechts zeer schuchter zijn conclusies zal trekken.

Wij hebben in de eerste 6 kolommen de relatieve cijfers vermeld van het verbruik der materialen (meestal het hoofdmateriaal); de productie (het hoofdproduct); het primair vermogen der op 31 Dec. van het jaar opgestelde krachtwerktuigen (aantal P.K.); het verbruik aan steenkolen, anthraciet, cokes etc.; het verbruik van electrischen stroom en de sterkte van het personeel op omstreeks 15 Sept. van het jaar. Een en ander is steeds uitgedrukt in verhouding tot 1921, waarbij dit jaar op 100 is gesteld. In de laatste 5 kolommen zijn de hierboven genoemde cijfers alle berekend per arbeider en uitgedrukt in verhouding tot de cijfers per arbeider in 1921, waarbij deze wederom = 100 zijn gesteld.

Papierindustrie. Productie stijgt regelmatig tot 185, P.K. en personeel lang niet zoo sterk resp. tot 109 en 115, daarentegen stijgt electr. stroom tot 243 en steenkool tot 149. Per arbeider stijgt de productie tot 161, de electr. stroom echter tot 212, de steenkool tot 130. De P.K. per arbeider blijft vrijwel constant.

Zeepindustrie. Productie en grondstoffen stijgen tot resp. 118 en 120, personeel blijft vrijwel constant (in 1925 103), terwijl P.K. en electr. stroom sterk stijgen (resp. tot 144 en 180), steenkool neemt veel minder toe tot 114. Per arbeider stijgen grondstoffen en productie resp. tot 117 en 115, P.K. echter tot 140, steenkool tot 111 en electr. stroom tot 175.

Cacao- en Chocolade-industrie. Grondstoffen en productie stijgen regelmatig tot 156 en 170. P.K., steenkool en electrische stroom stijgen niet in die mate, nl. resp. tot 130, 115 en 149. Personeel daalt eerst tot 84 in 1923 doch stijgt weer tot 97 in 1925. Per arbeider zijn grondstoffen en productie resp. tot 161 en 175 gestegen, de P.K., steenkool en electr. stroom resp. tot 134, 119 en 154.

Margarine-industrie. Hier kunnen wij reeds over

¹⁾ Er is nog een derde bezwaar tegen het aannemen van het jaar 1921 als basis en wel het feit, dat de naoorlogse verhoudingen ook bij de arbeiders ongetwijfeld een abnormale mentaliteit hadden geschapen, welke sindsdien zoo langzamerhand weer is voorbijgetrokken. Wij laten deze hier buiten beschouwing, als verklaring van de door den heer Zaalberg geconstateerde feiten is het echter van belang er op te wijzen.

	Jaar	Relatieve cijfers van de ontwikkeling sinds 1921. (1921 = 100 gesteld).						Relatieve cijfers berekend per arbeider met 1921 = 100 gesteld.				
		Grondstoffen	Productie	P.K.	Steenkool	Elec-trische stroom	Per-soneel	Grondstoffen	Productie	P.K.	Steenkool	Elec-trische stroom
<i>Papierindustrie.</i>												
22-25 fabrieken. De opgegeven productie (papier) vertegenwoordigt ongeveer 90 % van de totale waarde der producten.	1921	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100	100
	1922	—	136	102	133	135	103	—	132	99	129	131
	1923	—	142	105	131	133	105	—	135	100	125	127
	1924	—	162	111	145	187	110	—	147	101	132	170
	1925	—	185	109	149	243	115	—	161	95	130	212
<i>Zeepindustrie.</i>												
Ca. 60 fabr. De opg. grondstoffen (olie, vetten en vetzuren) vertegenw. ong. 75%, de opgeg. prod. (zachte, harde, vloeib. zeep en zeepoeder) bijna 90% v. d. tot. waarde d. gr. st. resp. prod.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	107	107	110	116	152	97	110	110	113	120	157
	1923	114	111	128	118	174	98	116	113	131	120	178
	1924	116	114	140	117	187	98	118	116	143	119	191
	1925	120	118	144	114	180	103	117	115	140	111	175
<i>Cacao- en Chocolade-industrie.</i>												
Ca. 50 fabr. De opgeg. grondstoff. (cacaoboonen) vert. ca. 70 %, de opg. prod. (cacaopoeder, perskoeken en boter zonder dat in choc. is verw.) ca. 40% v/d. tot. waarde der grondst. resp. producten.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	108	114	116	109	113	90	120	127	129	121	126
	1923	119	130	117	109	120	84	141	155	140	130	143
	1924	141	157	124	113	134	91	155	173	137	125	148
	1925	156	170	130	115	149	97	161	175	134	119	154
<i>Margarine-industrie.</i>												
13 à 17 fabrieken. De opgeg. gr.st. (dierl. vetten, plantaard. oliën en vetten) vertegenw. 95 %, de opg. prod. (marg. vetten), de totale waarde der gr. st. resp. prod.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	92	93	108	95	—	75	123	124	144	127	—
	1923	118	119	114	119	—	79	150	151	144	151	—
	1924	145	144	116	136	—	88	165	164	132	155	—
	1925	147	146	178	144	107	90	163	162	198	160	119
	1926	153	153	201	146	127	90	170	170	224	162	141
<i>Meelindustrie.</i>												
20—25 fabrieken. De opgegeven grondst. (granen) vertegenw. ong. 98 %, de opgegev. prod. (bloem en meel) ong. 90% d. tot. waarde der gr. resp. prod.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	102	101	114	105	95	99	103	102	115	106	96
	1923	103	103	114	111	100	93	111	111	123	120	107
	1924	118	116	118	113	120	92	129	126	129	123	131
	1925	111	108	112	101	107	90	123	120	125	112	119
<i>Rubbennijverheid.</i>												
12 à 15 fabr. De opg. grondstoff. (ruwe en bew. rubber) vert. ong. 60 % v/d. totale waarde d. gr. De prod. is berekend vlg. Zaalberg: 1 binnenb. = $\frac{1}{2}$ buitenb. en % banden 42 à 55 % v/d. tot. productie.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	117	118	98	121	106	79	148	149	124	153	134
	1923	133	132	97	117	121	98	136	135	99	120	124
	1924	150	159	87	115	123	92	163	173	95	125	134
	1925	200	182	90	132	142	109	184	167	83	121	131
<i>Schoenindustrie.</i>												
Ca. 350 fabr. De opgegeven prod. (schoenen) vert. practisch de totale waarde der producten.	1921	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100	100
	1922	—	87	102	96	112	71	—	123	144	135	158
	1923	—	88	108	102	140	81	—	109	133	126	173
	1924	—	141	106	128	192	102	—	138	104	126	188
	1925	—	139	106	122	197	99	—	140	107	123	199
<i>Tricotage-industrie.</i>												
25 à 30 fabr. De opg. gr. st. vert. alle gebruikte garens; door variatie i/h. gebr. der garens behoeft dit echter geen zuivere maatstaf te zijn voor de productie.	1921	100	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100
	1922	127	—	115	114	127	116	110	—	99	98	110
	1923	87	—	115	117	120	91	95	—	126	129	132
	1924	100	—	146	117	132	96	104	—	152	122	138
	1925	109	—	146	114	162	98	111	—	149	116	165
<i>Wolnijverheid.</i>												
Ruim 80 fabr. De opg. gr.st. (ruwe wol, ruwe katoen en garens) vert. ong. 75 %, de opg. prod. ruim 20 % v/d. totale waarde der grondstoffen resp. producten.	1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	109	120	104	109	121	104	105	115	100	105	116
	1923	97	120	105	100	130	98	99	122	107	102	133
	1924	93	120	105	101	136	104	90	115	101	97	131
	1925	79	130	106	95	127	99	80	131	107	96	128
<i>Katoennijverheid.</i>												
92—104 fabr. ¹⁾ versponnen ruwe katoen en afval, ong. 25% v/d. tot. waarde der gr.st. ²⁾ gebruikte niet zelf gesponnen garens, ruim 50 % v/d. tot. waarde der grondstoffen.	1921	100 ¹⁾	100 ²⁾	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1922	109	120	98	118	144	106	103	113	92	111	136
	1923	105	107	115	103	151	102	103	105	113	101	148
	1924	88	103	126	97	147	110	80	94	115	88	134
	1926	146	136	130	130	215	115	127	118	113	113	187
<i>Metaalindustrie.</i>												
Ong. 200 fabr. De opgeg. gr.st. zijn het gebruikte ruw gietijzer, gietijzer- en staalschrot en profiel-, staaf-, band- en plaatijzer en blokstaal.	1921	100	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100
	1922	91	—	103	100	108	88	103	—	117	114	113
	1923	100	—	105	102	131	87	115	—	121	119	151
	1924	125	—	111	108	153	93	135	—	120	127	165
	1925	136	—	120	115	169	98	139	—	122	117	173

	Jaar	Relatieve cijfers van de ontwikkeling sinds 1921. (1921 = 100 gesteld).						Relatieve cijfers berekend per arbeider met 1921 = 100 gesteld.				
		Grond- stoffen	Pro- ductie	P.K.	Steen- kool	Elec- trische stroom	Per- soneel	Grond- stoffen	Pro- ductie	P.K.	Steen- kool	Elec- trische stroom
<i>Scheepsbouw.</i>												
Ca. 135 ondern. waarv. 35 met	1921	100	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100
machinefabr. De opgeg. gr.st. zijn	1922	83	—	105	95	87	70	119	—	150	136	124
h. verbruikte profiel-, staaf-, band-	1923	62	—	126	88	90	60	103	—	210	147	150
en plaatijzer en -staal (gewalst).	1924	100	—	126	97	113	73	137	—	173	133	154
x!	1925	133	—	131	103	130	84	158	—	156	123	155
<i>Rijwielfabrieken.</i>												
23—40 fabr. De opgeg. prod. is h.	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
aant. rijwielen m. en zonder band-	1922	—	100	100	100	100	100	—	100	100	100	100
den, ongeveer 90 % van de totale	1923	—	109	111	94	110	97	—	112	114	97	113
waarde der productie.	1924	—	127	110	106	120	108	—	118	102	98	111
	1925	—	186	118	112	146	146	—	127	81	77	100

de cijfers van 1926 beschikken en zien na een daling in 1922 een stijging van grondstoffen en productie tot 153. P.K. is echter tot niet minder dan 201 gestegen, voornamelijk in 1925 en 1926. Steenkool en electr. stroom stegen lang zoo sterk niet, waarschijnlijk, omdat de nieuwe machines nog niet op volle kracht werken. De grondstoffen resp. productie per arbeider stegen tot 170, de P.K. sterker, nl. tot 224, de steenkool tot 162 en de electr. stroom tot 141.

Meelindustrie. De grondstoffen en productie stegen met 1924 als topjaar slechts betrekkelijk weinig tot resp. 111 en 108 in 1925, de P.K., steenkool en electr. stroom toonen een vrijwel evengroote stijging, nl. resp. tot 112, 101 en 107. Het personeel nam echter regelmatig af tot 90 in 1925. Per arbeider zijn de stijgingen dan ook grooter dan bij de totale cijfers, en wel grondstoffen 123, productie 120, P.K. 125, steenkool 112 en electr. stroom 119.

Rubbernijverheid. De grondstoffen en de productie stegen sterk en regelmatig tot resp. 200 en 182. De P.K. namen af tot 90, daarentegen stegen de steenkolen en electr. stroom resp. tot 132 en 142. Het personeel nam eerst af doch steeg in 1925 weer tot 109. Per arbeider vertoonen de grondstoffen en productie een belangrijke stijging, resp. tot 184 en 167, de steenkolen en electr. stroom stegen niet zoo sterk, nl. tot 121 en 131, terwijl de P.K. tot 83 daalden.

Schoenindustrie. Na een daling in 1922 en 1923, waarschijnlijk door de bekende valuta-concurrentie, steeg de productie in 1925 tot 139. De P.K. steeg slechts weinig tot 106, de steenkool tot 122, terwijl de electr. stroom de kroon spande door een stijging tot 197. Het personeel kwam na een sterke daling in 1922/1923 weer op de sterkte van 1921, zoodat de cijfers van de stijging per arbeider vrijwel overeenstemmen met de genoemde stijging der totaal cijfers.

Tricotagenijverheid. Hier stegen de grondstoffen slechts tot 109, de P.K. en electr. stroom gingen veel sterker, naar boven, nl. tot 146 en 162. De steenkool tot 114. Het personeel daalde tot 98. De stijging per arbeider is daardoor iets grooter dan die van de totale cijfers, resp. tot 111 voor de grondstoffen, 149 voor de P.K., 116 voor de steenkool en 165 voor den electr. stroom. De invloed van de staking is in 1923/24 duidelijk merkbaar.

Wolnijverheid. Hier doet zich het merkwaardige feit voor, dat de grondstoffen tot 79 zijn gedaald, terwijl de productie tot 130 is gestegen. Waarschijnlijk komt dit door de onvolledigheid der beide gegevens; de grondstoffen vertegenwoordigen 75 pCt., de opgegeven productie ongeveer ruim 20 pCt. van de totale waarde der grondstoffen, resp. productie. Het is dus niet mogelijk hieromtrent eenige nadere conclusie te trekken. De P.K. steeg iets, tot 106, de steenkolen bleven vrij constant en daalden in 1925 tot 95, de electr. stroom steeg tot 136 in 1924 en 127 in 1925. Het personeel schommelde om het aantal in 1921. De stijging van de cijfers per arbeider zijn dan ook vrij-

wel gelijk aan die van de totaalcijfers.

Katoennijverheid. We beschikken slechts over de cijfers van 2 grondstoffen, die resp. ca. 25 pCt. en ruim 50 pCt. van de totale waarde der grondstoffen vertegenwoordigen. Zij zijn na een daling in 1923/24, ten gevolge van de staking, gestegen tot resp. 146 en 136. De P.K. stegen regelmatig tot 130, de steenkolen en electr. stroom vertoonen ook den invloed van de staking, doch zijn in 1925 opgelopen tot resp. 130 en 215. Het personeel steeg tot 115. Per arbeider zijn de grondstoffen gestegen tot 127—118, de P.K. en de steenkolen beide tot 113, en de electr. stroom tot 187.

Metaalindustrie. Het is onmogelijk cijfers te geven van de productie, die uit zeer uiteenlopende goederen bestaat. Het eenige waaraan men een weinig houvast heeft, is het verwerkte ijzer, doch het is duidelijk, dat dit slechts een vage aanwijzing geeft over den arbeid, die aan de producten is besteed. Fijne instrumenten vereischen in verhouding veel meer arbeid dan groote constructiewerken. Het verwerkte ijzer steeg tot 136, de P.K. tot 120, de steenkool tot 115 en de electr. stroom tot 169. Het personeel daalde eerst tot 88 en 87, doch steeg daarna weer tot 93 en in 1925 tot 98. Dientengevolge is de stijging per arbeider voor 1925 slechts weinig hooger dan de stijging van de totaalcijfers.

Scheepsbouw. Ook hier moet men zich beperken tot cijfers over het verwerkte ijzer. Dit daalde eerst sterk tot 83 in 1922 en zelfs 62 in 1923, doch steeg daarna weer tot 100 in 1924 en 133 in 1925. De steenkool en electr. stroom vertoonen een soortgelijk, zij het ook niet zoo geprononceerd verloop, de daling was veel geringer, terwijl zij in 1925 resp. tot 103 en 130 stegen. De P.K. stegen regelmatig tot 131. Daarentegen daalde het personeel vrijwel even sterk als de grondstoffen tot 60 in 1923, doch steeg daarna weer tot 84 in 1925. De cijfers per arbeider zijn door deze daling hooger dan de totaalcijfers, in 1925 bedroegen zij voor het verwerkte ijzer 158, voor de P.K. 156 den electr. stroom 155 en de steenkool 123. De overeenstemming der 3 eerste cijfers is merkwaardig.

Rijwielfabrieken. Hier moeten wij als basis 1922 aannemen; het blijkt, dat de productie tot 186 gestegen is, de P.K. tot 118, de steenkolen tot 112 en de electr. stroom tot 146. Het personeel steeg eveneens tot 146. Daardoor zijn de cijfers per arbeider veel geringer dan de totaalcijfers, nl. productie 127, P.K. 81, kolen 77 en electr. stroom 100.

Wanneer wij na deze korte uiteenzetting nog eens het geheel overzien, dan blijkt, hoezeer wij ook de voorzichtigheid bij het trekken der conclusies in aanmerking wenschen te nemen, dat de productie en de verwerkte grondstoffen per arbeider in vrijwel alle industrieën niet onbelangrijk zijn gestegen. Maar daarnaast vertoont zich direct een vrijwel evengroote toename van het aantal P.K. per arbeider en in de meeste bedrijven een veel grootere toename van den electr. stroom per arbeider. Het steenkolenverbruik is

lang niet in die mate gestegen, waaruit volgt, dat in de meeste bedrijven de drijfkracht hoe langer hoe meer aan de elektrische centrales wordt ontleend. Uit deze groote stijging der machinale werktuigen en kracht volgt, dat ons bedrijfsleven in de laatste 5 jaren een geweldigen stoot in de richting der mechanisatie heeft verkregen. Hoezeer daarmee het algemeen belang is gediend, blijkt wel (ook al neemt men de bezwaren tegen 1921 als basisjaar in aanmerking) uit de stijging van de productie per arbeider. De voortdurende vergroting der mechanische hulpmiddelen en het intensieve gebruik, dat daarvan blijkt de relatief grootere stijging van het krachtverbruik van wordt gemaakt, heeft er ongetwijfeld niet weinig toe bijgedragen, dat ons volk nog betrekkelijk goed door de ernstige crisisjaren heen is kunnen komen. En zij, die steeds met zooveel geestdrift wijzen op mechaniseering in andere landen, in het bijzonder in de V. S. van Amerika, zullen door kennisname van de bovengenoemde cijfers de conclusie kunnen trekken, dat men ook in ons land te dien opzichte niet stil heeft gezeten. Zij leveren een eenvoudig en duidelijk bewijs van het voortdurende streven naar een rationeel productie door uitbreiding en intensieve exploitatie der mechanische hulpmiddelen.

Haarlem, October 1927.

Ir. B. BÜLGER.

DE RESTRICTIE VAN DEN SUIKEROOGST OP CUBA.

Gedurende de laatste maanden hebben belanghebbers bij suikerhandel en industrie zich intensief bezig gehouden met de nieuwe wet voor eene restrictie van de suikerproductie op Cuba, die op 3 October door het Congres goedgekeurd en den daarop volgenden dag door den President geteekend werd. De voornaamste punten daarvan werden reeds opgenomen in het No. 612 van dit tijdschrift van September en in het huidig nummer verschijnt de geheele Engelsche text onder „Aanteekeningen”.

Dat deze wet ook in dagbladen en vaktijdschriften veel commentaren gewekt heeft — juiste en minder juiste — is begrijpelijk, vooral waar op het oogenblik de ontwerper der wet — Colonel Tarafa — in Europa vertoefte om te trachten de groote suikerproducenten in andere landen ertoe over te halen om eveneens den suikeraanplant binnen bepaalde grenzen te houden. Waar tot dusver de meeste producenten juist het doel voor oogen hadden de productie zooveel mogelijk uit te breiden ter vermindering van den kostprijs of omdat de aanplant nog steeds loonende bleek te zijn — ten deele dank zij bescherming van Regeeringswege — zal de heer Tarafa geen gemakkelijke taak hebben.

De toestand, die thans op de suikermarkt heerscht, kan in zeker opzicht vergeleken worden met dien vóór de Brusselsche Conventie in 1903, waar, na eene daling van den suikerprijs tot beneden den kostprijs, tot afschaffing der officieele exportpremies in de Europeesche bietsuikerlanden besloten werd en de wetgeving in de verschillende landen zoo werd ingericht, dat er ook voor particuliere cartels met hunne verkapte exportpremies geen ruimte overbleef. Toen stond Engeland in het belang van de noodlijdende suikerindustrie in zijne koloniën met den knuppel achter de deur en bereikten zijne vertegenwoordigers in Brussel door het dreigement van „countervailing duties” het groote resultaat, dat allerwege de ongezonde politiek ten opzichte van geforceerden aanplant en export van suiker werd opgegeven. Productie en consumptie pasten zich zonder kunstmiddelen vanzelf bij elkaar aan en de suikerprijzen kwamen op een normaal peil, waardoor de industrie in de verschillende landen weer met redelijke winst kon werken.

Sedert den wereldoorlog hebben zich de verhoudingen geheel gewijzigd en is Engeland — ook al weer in het belang zijner koloniën, waarbij kwam de wensch tot schepping eener eigen bietsuikerindustrie — geworden het meest protectionistische land ten opzichte

van de suikercultuur en -industrie. Zijne vroegere rol van voorvechter voor betere toestanden wordt thans overgenomen door Cuba. Met welk recht? Cuba heeft zijne suikerproductie sedert 1914 van 2½ miljoen ton gebracht op 5 miljoen ton — dus verdubbeld, terwijl de Europeesche productie ongeveer gelijk bleef (taxatie 1927: 8.100.000 tons, opbrengst 1913: 7.968.000 tons). Buitendien geniet Cuba bij invoer in de Vereenigde Staten een voorkeursrecht van 20 pCt., hetgeen gelijk staat met 0,4224 d.c. per lb. suiker. Dit is weliswaar van veel minder beteekenis dan het oppervlakkig beschouwd lijkt, omdat sedert de Cuba-oogst zoo groot geworden is, dat Amerika weinig of geen full duty suiker behoeft in te voeren, de Amerikaansche Raffinadeurs hunne inkoopzoo hebben weten in te richten, dat Cuba slechts een klein gedeelte of in het geheel niets van dit voorkeursrecht genoot. Ook onder de nieuwe wetgeving zal de Cubaansche wensch — indien die mocht bestaan — om het volle voorkeursrecht of ten minste het grootste gedeelte daarvan voor zich te kunnen behouden teleurgesteld worden, want al wordt het voor Amerika bestemde kwantum van den Cuba-oogst vastgesteld, zoo is de verkoop daarvan toch „uncontrolled”. Alleen wanneer ook de verkoop naar Amerika in één hand vereenigd zoude kunnen worden of het voor Amerika bestemde kwantum zoodanig gelimiteerd zoude worden, dat Amerika elke maand ook nog een zeker kwantum full duty suiker noodig zoude hebben, kan op dat punt verbetering voor Cuba komen. De Engelsche koloniën bijv. genieten bij export naar Engeland het volle preferentieele recht, omdat zij slechts een klein gedeelte kunnen leveren van de jaarlijksche Engelsche behoefte.

Waar dus Cuba, gebruik makende van de hoogconjunctuur in de oorlogs- en naoorlogsjaren zijne productie verdubbeld heeft (alleen Brazilië en Formosa hebben hunne productie in verhouding nog meer uitgebreid) is het heel natuurlijk, dat — nu de prijzen voor Cubaplanters nauwelijks meer winstgevend zijn en de kans op eene daling beneden kostprijs groot is — dit land in de eerste plaats zijn oogst inkrimpt. Zooals bekend, werd reeds de laatste oogst van Regeeringswege op maximum 4½ miljoen tons vastgesteld, terwijl zonder deze restrictie allicht ½ miljoen tons meer geproduceerd waren. Nu zegt en schrijft men wel, dat Cuba daardoor zijn doel om betere prijzen te behalen niet bereikt heeft, want de markt is sedert begin van het jaar gedaald, maar heeft men zich dan ook afgevraagd wat er gebeurd zoude zijn wanneer Cuba dit jaar ½ miljoen tons méér suiker aan de markt gebracht zoude hebben? Dan waren suikerprijzen natuurlijk nog verder gedaald, terwijl waarschijnlijk niet veel minder bieten in Europa uitgezaaid waren en zeker niet minder riet op Java aangeplant was. Java verkeert in de gelukkige omstandigheden het op een „survival of the fittest” te kunnen laten aankomen, want Java werkt nog met winst wanneer Cuba en andere groote concurrenten verlies lijden.

Het is hier overigens niet de bedoeling eene lans te breken voor de thans bestaande Regeeringscontrole op den Cuba-oogst — integendeel hoe minder zich de verschillende regeeringen met den aanplant van een elk jaar in toenemende mate genuttigd voedingsmiddel als suiker bemoeien, hoe beter dit op den duur voor handel en cultuur zijn zal, maar wel dient de aandacht der regeeringen telkens weer gevestigd te worden op de wantoestanden, die het gevolg zijn van hooge invoerrechten, die een voedingsmiddel als suiker voor het eigen volk onnoodig duur maken; daardoor de consumptie belemmeren en den export kunstmatig opvoeren, hetgeen tot daling van den wereldsuikerprijs moet leiden.

In deze richting kan eene zending als van Colonel Tarafa wellicht nog nuttig werk verrichten. Vraag dus niet aan eene bloeiende en zonder bescherming

geheel op eigen kracht drijvende suikerindustrie als die op Java om inkrimping van den aanplant maar onderzoek het systeem der Europeesche suikercartels, en tracht aan „kunstmatig” opgedreven export een einde te maken.

A. V.

AANTEKENINGEN.

De nieuwe wet voor Cubasuiker.

Hier volgt de woordelijke inhoud van de „Sugar Defense Law” op Cuba, die 4 October in kracht getreden is:

Article I. The National Sugar Defense Commission is created, to be composed of five Members, designated by the President of the Republic, and who shall not, in the exercise of their functions, receive any per diem or salary, whatever. These Commissioners must have, in the judgment of the President of the Republic, qualifications as to ability and competency in sugar matters and the statistical knowledge necessary to make annual estimates of the world production and consumption of sugar.

Article II. The Commission shall be of a permanent character, and its membership shall only be partially or totally renewed when the President of the Republic shall consider it advisable for the interests which the Commission represents, filling vacancies which occur through resignation, incompetency or death, in the manner provided in Article I of this Law.

Article III. The members of the Commission, once designated, shall meet to take possession of their offices, and shall elect the one among them who is to act as Chairman. Subsequent meetings shall be held with the frequency which the Chairman of the Commission shall consider advisable, and on convocation by him. In order for meetings of the Commission to be valid, at least three of its members must be present, and resolutions shall be passed by a majority of votes of those present, and those resolutions, in order, to become effective, must always be submitted to the President of the Republic, who may approve them or not.

Article IV. The Commission shall inform and advise the President of the Republic on all problems of the sugar industry, as to the date on which the crop should begin, and particularly, during the months of October, November and December of each year, with respect to the estimates of world production and consumption of sugar, taking into consideration the carry-overs from previous crops, domestic and foreign, the visible stocks, and so far as possible the invisible ones; the probable production of other countries, the present and future requirements for domestic and foreign consumption, and, in short, whatever data and information may be necessary to enable intelligent and efficacious action to be taken. Once the Commission shall have estimated in tons of 2,240 pounds, the quantity of Sugar of Cuban production to be required for consumption by Cuba and the United States of America, on the one hand, and on the other hand by the other countries which require our product in the corresponding year, the President of the Republic shall fix the amount of the authorized Cuban crop for the following year, and its due proportional distribution; it being well understood that if this forehand policy of Cuba is met by other sugar-producing countries of the world with progressive increases in their crops and industrial establishments, which would tend to neutralize the effects sought by this Law, the Commission shall in its annual recommendation to the President of the Republic, counsel him not to make use of the restrictive powers as to the crop, which this Law grants him, and once the President has accepted this recommendation, it shall remain in force, with an irrevocable character, during the following twelve months.

Article V. The authorized crop, for the purposes of this law and of the tax on production hereby created, shall be understood to be the quantity of centrifugal sugar of 96 degrees polarization, exempt from said tax, which the mills of Cuba can produce annually, and which is to be exported in the form and proportion fixed by article IV and subsequent ones of this Law.

Article VI. A special production tax is created, of twenty dollars on each sack of sugar of 325 pounds net, polarization 96 degrees, in excess of the crop authorized for each mill in each year. This tax shall be collected through the medium of the respective Fiscal Zones, in the manner in which the present tax of ten cents per sack of sugar is collected. The Chief Executive is authorized to apply and

see to the execution of the provisions of the present article in each crop.

Article VII. The mills shall grind for their planters (colonos) the cane to which they are obligated by their contracts, with the sole reduction of the percentage representing the difference existing between the estimate of normal production of sugar of each mill, made in accordance with the terms of the present Law, and the amount of sugar to be manufactured by each mill in the authorized crop.

Article VIII. Organization is authorized of a Company which shall be constituted in accordance with current laws, and of which all natural or juridic persons who are owners or lessees or in any manner operate sugar mills in Cuba on publication of this Law in the „Official Gazette” of the Republic, or who acquire them in future, shall be shareholders, in proportion to the number of sacks of sugar of 325 pounds net which they manufactured at their respective mills during the 1926—27 crop. All cane planters (colonos) of the Republic may also be shareholders of this Company, and they shall have the right to subscribe up to 10% of the capital thereof, in proportion to the number of sacks of sugar of 325 pounds net corresponding to each planter in the 1926—27 crop, in relation to the subscription of the respective mill or mills; so that said mills shall place at the disposal of their planters, when the latter request it, and within a maximum period of 12 months, counting from the date of publication of this Law in the „Official Gazette” of the Republic, the shares which correspond to each planter, the amount whereof shall be paid to the mill or mills in the same manner in which the latter have paid it, to wit, in the proportion of one cent for each sack of sugar of 325 pounds net. The Company shall be formed as a stock corporation, shall be named Cuba Sugar Export Company (Compañía Exportadora de Azúcar de Cuba), and shall be governed by the legal precepts common to all corporations of its nature. For the purposes of its lawful organization, this Law grants the right of representation to the five members composing the National Sugar Defense Commission, to execute the corresponding notarial document of constitution of the Company, making formal delivery thereof to the officers elected by the shareholders, in accordance with the provisions of its statutes, in which, moreover, the following bases and objects shall be included:

A) The authorized capital of the Company, which must be distributed integrally in the form and proportion hereinafter specified, shall be \$250,000, divided in 25,000 shares of \$10 each, issued in the names of the owners thereof.

B) The corporate capital shall be increased whenever a new mill or entity becomes part of the Company as provided in this Law, the shares being increased in the due proportion.

C) The resolutions relating to election of the Board of Directors and all else which is to be adopted at the general meetings of shareholders of the Company, regular or special, shall be by a majority vote, counting one vote for each \$10.—share. The President of the National Association of Planters (Asociación Nacional de Colonos) shall be an ex-officio member of the Board of Directors, whether or not he be a shareholder in the Company, since for the purpose he shall be considered as representing the indirect interest of the planters in the operation of the Cuba Sugar Export Company.

D) The Company shall dedicate itself exclusively to the sale, pro rata and for account of all Cuban sugar producers, their successors or assigns, of the surplus production of this raw product, surplus production in this case being understood to be all sugar in excess of the domestic consumption and of that to be exported to the United States of America, that is to say, the sugar not covered by the Reciprocity Treaty in force between Cuba and that Republic.

E) In order that its destination may be duly proved, the Sugar sold by the Company must be accompanied, on being exported, by the corresponding certificates of identity

F) The Company may, within its essential and sole mission of a sales organization, effect all the transactions inherent in its nature, such as exportations and shipments, chartering of vessels, land and maritime insurance against risks of all classes; issuance of cheques and drafts and execution of whatever other documents may be necessary for the ordinary progress and the best success of its business.

Article IX. Every new mill or entity owner thereof, constructed or established in future in the territory of the Republic, shall be obligated to become a shareholder of the Cuba Sugar Export Company, for an amount equivalent

to one cent for each sack of raw sugar of 325 pounds net, or the corresponding unit, manufactured in its first normal crop.

Article X. The President of the Republic shall subscribe directly, or shall cause subscription to be made by the intermediary entity which he may consider most satisfactory, for the 25,000 shares representing the capital of the Cuba Sugar Export Company, which amount shall be paid with funds of the Public Treasury not subject to other obligations, and he shall distribute those shares pro-rata among all the natural or juridic persons who are at present owners of sugar mills in Cuba or lessees or operators thereof in any manner. The pro-rating of these shares shall be in proportion to the number of sacks of raw sugar of 325 pounds net each, or its equivalent, which each mill shall have manufactured in the crop of 1926-27. It shall be obligatory for these entities, in their character of owners, lessees or operators of sugar mills, to become shareholders of the Company in the proportions indicated.

Article XI. A tax of a temporary nature is established on the production of sugar in the National territory, amounting to one cent for each sack of raw sugar, polarisation 96 degrees, of 325 pounds net weight, or its equivalent, manufactured in the coming crop of 1927-28; which tax shall only remain in force with respect to the said coming crop and which shall be collected by the respective Fiscal Zones in the same manner as is now done in connection with the existing ordinary tax, the amount thereof being forwarded to the National Treasury, in accordance with the provisions to be opportunely issued, the State in this manner reimbursing itself for the amounts invested in compliance with the preceding article.

Article XII. On sanction by the President of the Republic, of the resolutions of the National Sugar Defense Commission, relative to the amount fixed for manufacture in each crop, and in consequence exempt from the special tax established by Article VI of this Law, he shall fix the proportional part to be destined to local or domestic consumption and the part to be sold through the medium of the Cuba Sugar Export Company to countries other than the United States of America, as well as the percentage corresponding to each mill or producing entity; leaving at the free disposal of each mill owner or planter who receives sugar in payment of this cane, or the lawful representatives or successors of either, the sugar which within the rigorous pro-rata which this Law establishes, is to be sold or exported to the United States of America, without other formal limitation than the obligation imposed on the shippers who export the sugar for their own account or that of others, to produce the certificates which duly show the final destination of said sugar (landing certificates) in a period not greater than six months, and under an adequate surety, which shall be fixed in the corresponding regulations.

Article XIII. The certificates of identity corresponding to sugar destined to countries other than the United States of America, must be delivered to the Cuba Sugar Export Company, in order that said sugar may be sold and shipped to those countries, the said Company being the sole one authorized to do this.

Article XIV. The distribution of sugar in each crop shall be made designating precisely and on a pro-rata basis, for each mill, the number of sacks of 325 pounds net which it shall manufacture; but on request of an interested party, this distribution may be extended to companies or groups, provided that this does not indure vested interests in the various zones in which existing mills are now located, that is to say that the companies or individuals owning more than one mill, or the groups mentioned, may grind at other mills part of their individual allotments, when for unforeseen reasons or force-majeur they can not do so totally at those in whose favour the allotment was made, provided that these latter mills do not leave unground any cane of planters, previously contracted with the respective entity.

Article XV. The pro-rata distribution of the authorized crop, among all mills, as well in what refers to the amount to be manufactured by each one, as in the proportional part which they are entitled to sell and ship to the United States of America, shall be made by the President of the Republic through the medium of the existing Sugar Commission, which shall be obligated to make a general distribution equitably and strictly adjusted to the provisions of this Law. To facilitate the commercial operations of sale and shipment of the sugar destined to the United States of America, whether such operations are effected within or without Cuba, as well as for the most expeditious

mobilization of credit by pignoration of the product, as well with respect to sugar to be consumed in the country and that which is to be exported to the United States of America, as to that which is to be delivered to the Export Company, the Sugar Commission referred to in this article shall issue certificates of identity against the warehouse certificates exhibited by each producer, planter, or successor or assign of either, in the proportion corresponding to each lot of sugar manufactured and in warehouse; that is to say, the local holders of the product shall be entitled to have issued to them, on their request, subject to practical and simple regulations which shall be issued for the purpose, certificates showing the identity or authorized destination of such sugar, whether it be sugar at free disposal for sale or shipment to the United States of America, or the remainder of their crop including sugar for local consumption and that to be delivered to the Export Company for the purposes heretofore indicated.

Article XVI. The basic unit which shall always be taken for the distribution and pro-rating referred to in this Law, insofar as concerns the nature of the product, is the sack of centrifugal sugar of 325 pounds net, polarization 96 degrees, but this shall not prevent the person interested, in the case of sugar refined for sale in the Island, or export to the United States of America or other countries from effecting the operation of sale and shipment on deduction of the equivalent thereof in raw sugar from the corresponding certificate or certificates of identity.

Article XVII. The National Sugar Defense Commission, on recommending to the President of the Republic, the specified percentage of surplus production of Cuban sugar which should be sold through the medium of the Export Company, to countries other than the United States of America, shall take into consideration and include in that percentage the amount which he may consider necessary for the exportation of refined sugar from the United States of America to other consuming countries, and for this purpose, after verification in each case of the exportations of refined sugar alluded to, the Export Company shall provide said refiners or their lawful representatives with the corresponding equivalent in raws, taking this from its own stocks, that is, the Cuban surplus production.

Article XVIII. The Cuban Government shall deliver annually to the Cuba Sugar Export Company, a sum not in excess of \$250,000, payable in monthly instalments at the end of each month, which the Company shall dedicate to its expenses of installation and propoganda, after due resolution in each case by its Board of Directors, this sum to be preferentially employed in work of propoganda and advertising of Cuban sugar in those countries which do not now consume important quantities thereof, or in those countries in which it is possible to increase consumption, distributing in an intelligent manner large quantities of samples, among the inhabitants of countries which are not familiar with the use of sugar, or which employ it in a very limited manner.

Article XIX. The Cuba Sugar Export Company is exempted from the payment of all existing taxes of whatever kind, or those which in future may be established in the Republic by the Nation, Provinces or Municipalities.

Article XX. To guarantee the operation of the Company and establish its credit, both in Cuba and abroad, the authorization for the sale of the surplus production of Cuba granted by this law can not be withdrawn from it without two years prior notice, during which time it may liquidate its business in a methodical and orderly manner, if it shall consider that such authorization is indispensable for its proper functioning, or may prepare to continue its business without official assistance, and with the sole co-operation of its shareholders, clients, capital and moral solvency already acquired.

Article XXI. When the National Sugar Defense Commission and the Cuba Sugar Export Company have been constituted, the Chief Executive shall issue the Regulations which may be necessary for the functioning of both entities, in accordance with the terms of this Law, securing for the purpose the advice of the members of the former and the Board of Directors of the latter. The Chief Executive shall also issue the Regulations covering the new functions to be assumed by the existing Sugar Commission, and these Regulations shall contain penalties of a pecuniary nature, which shall fluctuate between \$500 and \$10,000 for each violation of this Law or of the provisions emanating from the Sugar Commission.

Article XXII. Pending inclusion in the Budget of the amount referred to in Article XVIII of this Law, the

Chief Executive shall take it from funds in the National Treasury not subject to other obligations.

Article XXIII. All provisions, regulations, etc., now in force in so far as they are contrary to the strict execution of this Law, are nullified.

Article XXIV. This Law shall govern from the date of its publication in the „Official Gazette” of the Republic, and shall remain in force during the years 1927—28, 1928—29, 1929—30, 1930—31, 1931—32 and 1932—33.

Prior to May 30, 1933, the date on which this Law shall cease to be effective the President of the Republic shall address a message to Congress, requesting, if he so consider advisable, that the Law be continued in force.

The Limit of duration of the Company which is authorized by this Law can not in any case exceed the period in which the law remains in force. In case the Company should be dissolved because of expiration of the period hereby fixed for it, it shall not enjoy the authorization as to sales granted it by Article XX of this Law.

Temporary Provision.

In case the circumstances require, or it is considered necessary, the President of the Republic may provide that from the sugar existing in warehouses or mills of the Republic on the date of the publication of this Law in the „Official Gazette”, a proportional amount be taken which in total can not exceed one hundred and fifty thousand tons, to be delivered to the Export Company, and by it sold pro rata and for account of the interested parties, in accordance with the provisions of this Law. The owner or owners of sugars who do not contribute the proportional part allotted them by the Presidential Decree, for the purposes of this temporary provision, shall incur a penalty of five dollars for each sack of sugar of 325 pounds net which should have been delivered to the Export Company. The amount of the fines imposed shall be applied to the campaign of propoganda, advertisement and distribution of Cuban sugar, to be made by the Export Company.

Indexcijfers van groothandelsprijen.

Gedurende October had een verdere daling in de prijzen der handelsartikelen plaats, schrijft „The Economist”; het indexcijfer liep met 42 punten terug tot 3996, het laagste cijfer, dat sinds Mei bereikt werd. De teruggang was het gevolg van een daling in de groepen voedingsmiddelen en weefstoffen, terwijl delfstoffen en diversen iets hooger waren. De volgende vergelijkende tabel geeft de maandcijfers voor iedere groep en voor het totaal:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
Oct. 1926	920	721½	880½	976½	738½	4237	192,6
Nov. "	895½	728	867	959	735½	4185	190,2
Dec. "	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
Jan. 1927	867½	734	873½	734½	719½	3928	178,6
Feb. "	897½	740½	904	742	728	4012	182,4
Mrt. "	880½	704	909½	725	725	3944	179,3
Apr. "	886	697	917½	704½	716	3921	178,2
Mei "	911	724	961½	673½	716	3986	181,2
Juni "	913½	716	1007	662½	705	4004	182,0
Juli "	872	707	1068	650½	704½	4002	181,9
Aug. "	883	731	1111	640	706	4071	185,0
Sept. "	860½	748½	1098½	617	713½	4038	183,5
Oct. "	837	731½	1088	620½	719	3996	181,6

De daling in de voornaamste voedingsmiddelen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door vleesch en aardappelen, terwijl een sterke daling in thee de voornaamste wijziging in de bijkomstige voedingsmiddelen vormt. In de groep weefstoffen waren de wijzigingen gering en, met uitzondering van een lichte stijging in binnenlandsche wol, alle in dalende richting. In de groep delfstoffen waren stoomkolen lager, maar huiskolen stegen en ook lood en koper waren,

iets hooger. In de groep diversen stegen leder, oliën en talk niet noemenswaardig. De volgende tabel toont de wijzigingen in het indexcijfer van de verschillende handelsartikelen, vergeleken met einde September, waarbij het cijfer 50 telkens het gemiddelde voor de periode 1901—5 voorstelt:

	Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +
Tarwe (btl. (Eng.)	101	+ 1	Katoen (Am.)	107	- 6	Koper	47	+ 2½
Meel	80½	- 2	" (Egypt.)	131½	- 1½	Delfstoff.	620½	+ 3½
Gerst	106½	+ 2	Garen	107½	- 1½	Hout (Baltisch)	93	..
Haver	73	+ 1	Laken	113½	- 2	Hout (Amerik.)	77½	..
Aardapp.	69	- 3½	Wol (Eng.)	138½	+ 2½	Leder	67½	+ 1½
Rijst	108	- 3½	" (Austr.)	107	..	Petroleum	100	..
Rundvl.	53	- 7½	Zijde	70	..	Oliën	71½	+ ½
Schapenvl.	82½	- 3½	Vlas	155½	- 1½	Oliezaden	71	+ 1
Varkensvl.	80	- 11	Hennep	59½	- 1	Talk	61½	+ 2½
Gran. en vl.	837	- 23½	Jute	98	- 5½	Indigo	76½	..
Thee	171	- 14½	Weefstoffen	1.088	- 10½	Soda	85½	..
Koffie	128½	- 6½	Ruw-Ijzer	72	..	Rubber	15	..
Rietsuiker	112½	..	Stalen rails	71	..	Diversen	719	+ 5½
Bietsuiker	115	..	Ijz. staven	82½	..	Totaal	3.996	- 42
Boter	88	- 2	Kolen (st.)	91	- 3½			
Tabak	116½	..	" (huisbr.)	66	+ 4½			
And. voed. en genotm.	731½	- 17	Lood	88	+ 1			
			Tin	102½	- 1			

Door deze wijzigingen loopt de stijging van het totale indexcijfer boven het vóór-oorlogsniveau terug van 57,4 pCt. tot 55,8 pCt., zooals de volgende tabel aantoont, die eveneens de verhouding der vijf groepen weergeeft:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
October 1926....	159	205	143	210	134	165,2
November "....	155	207	141	206	133	163,2
December "....	151	209	139	167	132	155,0
Januari 1927....	150	209	142	158	130	153,1
Februari "....	155	210	146	160	132	156,4
Maart "....	152	200	147	156	131	153,8
April "....	153	198	149	152	130	152,9
Mei "....	157	206	156	145	130	155,4
Juni "....	158	204	163	143	127	156,1
Juli "....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus "....	152	208	180	138	128	158,1
September "....	149	213	178	133	129	157,4
October "....	144	208	176	134	130	155,8

Verleden jaar om dezen tijd stonden de voornaamste voedingsmiddelen op 159, andere voedingsmiddelen op 205, weefstoffen op 143, delfstoffen op 210, diversen op 134 en het totaal op 165,2.

Onderstaande tabel geeft voorts nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederlands 3)	Japan
Novemb. 1918	100	100	100	100	100	100	100	100
Hoogste 1920	272	358	438	...	325	367	392	322
Decemb. 1923	151	591	679	...	183	366	297	211
Decemb. 1924	157	507	577	137½	171	160	154	211
Decemb. 1925	156	532	715	142½	156	156	155	194
Septemb. 1926	150	788	683	135	146	146	140	175
October	150	753	655	136	145	148	143	174
November	148	684	641	137	147	148	147	171
December	147	627	619	137	148	150	147	170
Januari 1927	147	623	603	136	146	146	145	170
Februari	146	632	601	136	145	146	146	171
Maart	145	642	593	135	147	145	144	171
April	144	637	565	135	146	143	143	170
Mei	144	629	536	137	147	145	145	171
Juni	144	623	509	138	147	146	149	173
Juli	145	621	491	138	147	146	151	170
Augustus	147	619	485	138	147	146	149	167
September	147	601	484	140	148	148	150	167

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt, nieuwe methode. 3) Jaar-gemiddelde. 4) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53. 5) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 6) Midden 1914.

De onderstaande, aan het bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers over de maand September 1927 met basis 1913.

In vergelijking met Augustus 1927 steeg het algemeen indexcijfer in September 1927 met één punt, dat der voedingsmiddelen met 2 punten.

Tegenover een prijsdaling van 15 artikelen met in totaal 131 punten staat een prijsstijging van 19 artikelen met in totaal 176 punten. Met 10 of meer punten daalden de artikelen: tarwe (25), haver (19), schapevleesch (16) en hars (16); daarentegen stegen met 10 of meer punten de artikelen: peper (12), eieren (27), kaas (20), boter (17), katoen (18) en paardehuiden (10).

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	September 1927		September 1926	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 9.7	18.726	f 11.8	16.902
Girobetalingen aan particulieren	„ 15.4	64.820	„ 18.1	70.639
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 5.-	6.675	„ 4.8	7.011
Betalingen	„ 7.3	33.615	„ 7.2	31.416
Part.rekeninghouders	„ 19.8 ¹	31.140 ²	„ 18.5 ¹	28.131 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponoord	„ 9.1	3.378 ²	„ 8.3	2.912 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	September 1927		September 1926	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	55.342	f 3.265.386.000	54.034	f 2.688.263.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	42.574	„ 2.893.270.000	39.969	„ 2.308.935.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.408	„ 10.257.000	1.529	„ 15.498.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.
(In duizenden guldens).

	September 1927		September 1926	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o .	126.820		117.606	
Bijschrijvingen wegens:	1.348.599	370.327	1.120.277	429.077
a. Stortingen	563.491	91.810	477.007	85.525
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	784.962	253.698	643.270	343.552
2. van Ned. Bank.	146	24.787	2)	2)
c. And. onderwerpen		32		
Afschrijvingen wegens:	877.502	374.901	738.934	399.275
a. Chèques	163.190	60.639	151.551	55.695
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	691.616	253.698	562.316	343.552
2. van Ned. Bank.	870	60.519	2)	2)
c. And. onderwerpen	21.826	45	25.067	28
Gezamenlijk tegoed op ult ^o .		88.556		89.333
Bedrag der belegging ¹⁾		69.178		74.311

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

2) Sinds Juli 1926 overschrijvingen Ned. Bank afzonderlijk.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels.	4 1/2	13 Oct. '27	Zwits. Nat. Bk.	3 1/2	22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff.	5	13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem.	5	23 Juni '27
Vrsch. in R.C.	6	13 Oct. '27	Zweedsche Rbk	4	21 Apr. '27
Javasche Bank	4	14 Juli '26	Bank v. Noorw.	5	1 Nov. '27
Bank van Engeland	4 1/2	21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-		
Duitsche Rijksbank	7	5 Oct. '27	slowakije	5	8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk	5	14 Apr. '27	N. Bk. v. O'rijk	6 1/2	24 Aug. '27
Belgische Nat. Bnk.	5	22 Juni '27	N. Bk. v. Hong.	6	25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y.	3 1/2	4 Aug. '27	Bank v. Italië	7	17 Juni '25
Bank van Spanje	5	23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk	6	10 Sept. '27

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	5 Nov.	31 Oct./ 5 Nov.	24/29 Oct.	17/22 Oct.	1/6 Nov.	2/7 Nov.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	47/16-1/2	48/8-9/16	47/16-5	46/16-9/16	3-3/16	3 3/8-1/2	3 1/8-3/16
Prolong.	4 1/2-3/4	4 1/2-5	4 1/2-5 1/4	4 1/4-5	2 3/4-3 1/2	3 1/4-4	2 1/4-3 1/4
Londen Daggeld	1 1/2-3 1/2	1 1/2-5	3 1/2-4	2 3/4-3 3/4	3-5	2 1/2-4	1 3/4-2
Partic. disc.	4 1/16-3/8	4 1/16-3/8	4 1/16-3/8	4 1/16	4 3/4-13/16	3 7/8	2 1/4-3 1/4
Berlijn Daggeld	5-6 1/2	5-8	5-8	5-9	4-7	7 1/2-10 1/2	—
Partic. disc.	5-6 1/2	5-8	5-8	5-9	4-7	7 1/2-10 1/2	—
30-55 d...	6 3/4	6 3/4-7/8	6 7/8	6 3/4-7/8	4 3/4	6 3/4-7	—
56-90 d...	6 3/4	6 3/4-7/8	6 7/8	6 3/4-7/8	4 3/8	6 3/4-7	2 1/8-1/2
Warenwechel.	7-1/4	7-1/2	7 1/4-1/2	7-3/8	5 1/8-1/4	8 1/4-7/8	—
New York Call money	3 1/2-3/4	3 1/2-4 1/4	3 1/2-3/4	3 1/2-4 1/4	4 1/2-3/4	4 1/2-5 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 3/8	3 3/8	3 3/8	3 3/8	4	3 5/8	—

1) Call money-koers van 4 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
1 Nov. 1927	2.48 1/4	12.08 1/8	59.29	9.74	34.59 1/2	99 7/8
2 „ 1927	2.48 3/16	12.08 3/8	59.25 1/2	9.74	34.59 1/2	100
3 „ 1927	2.48 3/16	12.08	59.21	9.74	34.58 1/2	100
4 „ 1927	2.48 1/8	12.08 1/8	59.23	9.74	34.58 1/2	99 1/8
5 „ 1927	—	12.07 1/8	59.21	9.74	34.58 1/2	99 7/8
7 „ 1927	2.48	12.07 3/8	59.16	9.73 1/2	34.57	99 7/8
Laagste d.w. 1)	2.47 3/4	12.07	59.10	9.73	34.56	99 3/8
Hoogste d.w. 1)	2.48 1/8	12.09	59.30	9.75	34.61	100 1/8
31 Oct. 1927	2.48 3/16	12.08 1/8	59.27	9.74 1/2	34.59 1/2	99 7/8
24 „ 1927	2.48 1/2	12.10 1/2	59.33	9.75 1/2	34.59 1/2	99 7/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest 1)	Milana **)	Madrid **)
1 Nov. 1927	47.87 1/2	35.05	7.36 1/2	1.52 1/2	13.56	42.41
2 „ 1927	47.87	35.07 1/2	7.36 1/2	1.52 1/2	13.56	42.27
3 „ 1927	47.85	35.07 1/2	7.35	1.52 1/2	13.55 1/2	42.35
4 „ 1927	47.85	35.02 1/2	7.36	1.52 1/2	13.55	42.36
5 „ 1927	47.83	35.02 1/2	7.35 1/2	1.52 1/2	—	—
7 „ 1927	47.81	35.05	7.35	1.52 1/2	13.54	42.27
Laagste d.w. 1)	47.77	34.90	7.34	1.50	13.52	42.10
Hoogste d.w. 1)	47.90	35.10	7.39	1.55	13.58	42.45
31 Oct. 1927	47.87 1/2	35.05	7.36	1.52 1/2	13.58 1/2	42.41
24 „ 1927	47.94	35.10	7.36 1/2	1.52 1/2	13.58	42.68 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	7.36 1/2	1.52 1/2	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
1 Nov. 1927	66.82 1/2	66.52 1/2	65.50	6.26	106 1/8	2.48 1/2
2 „ 1927	66.82 1/2	66.52 1/2	65.47 1/2	6.26	106 1/8	2.48 1/2
3 „ 1927	66.75	66.47 1/2	65.42 1/2	6.25	105 7/8	2.48 3/8
4 „ 1927	66.75	66.50	65.45	6.25	106	2.48 3/8
5 „ 1927	66.75	66.50	65.42 1/2	6.25	106	2.48 3/8
7 „ 1927	66.70	66.47 1/2	65.37 1/2	6.25	105 7/8	2.48 3/8
Laagste d.w. 1)	66.65	66.35	65.30	6.24	105 3/4	2.48 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.85	66.60	65.60	6.27	106 3/8	2.48 3/8
31 Oct. 1927	66.82 1/2	66.52 1/2	65.40	6.26	106 1/8	2.48 1/2
24 „ 1927	66.95	66.65	65.47 1/2	6.26	106 3/4	2.48 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	64.67	6.26 1/2	105 1/8	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
1 Nov. 1927	4,86 ⁷ / ₈	3,92 ¹ / ₂	23,88	40,28 ¹ / ₂
2 " 1927	4,86 ¹¹ / ₁₆	3,92 ¹ / ₂	23,86 ¹ / ₂	40,29
3 " 1927	4,87	3,92 ³ / ₈	23,86	40,31
4 " 1927	4,86 ¹⁵ / ₁₆	3,92 ³ / ₈	23,87	40,31 ¹ / ₂
5 " 1927	4,87 ³ / ₃₂	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,32 ¹ / ₂
7 " 1927	4,87 ¹ / ₃₂	3,92 ³ / ₈	23,85	40,34 ¹ / ₂
8 Nov. 1926	4,84 ¹⁵ / ₁₆	3,27 ¹ / ₂	23,75	39,99
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	22 Oct. 1927	29 Oct. 1927	31 Oct. 1927 Laagste	5 Nov. 1927 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	366	366	365	368 ¹ / ₂
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁹ / ₈
Budapest	Pen. p. £	27.85	27.84 ¹ / ₂	27.79	27.85
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	47 ⁵⁵ / ₆₄	47 ²⁷ / ₃₂	47 ¹³ / ₁₆	47 ⁷ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ³¹ / ₃₂	1/5 ³¹ / ₃₂	1/5 ³¹ / ₃₂	1/5 ³¹ / ₃₂
Constantin	Piast. p. £	917 ¹ / ₂	912 ¹ / ₂	905	920
Hongkong	Sh. p. \$	2/0 ¹ / ₃₂	2/0 ¹ / ₃₂	1/11 ³ / ₂	2/0 ⁵ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈
Lissabon ¹⁾	d. per Esc.	27 ¹ / ₁₆	2 ²⁹ / ₆₄	27 ¹ / ₁₆	2 ²⁹ / ₆₄
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo ¹⁾	d. per \$	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₈
Montreal ¹⁾	\$ per £	4.86 ⁹ / ₁₆	4.86 ³ / ₈	4.86 ¹ / ₂	4.86 ³ / ₈
R.d. Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	5 ⁵⁹ / ₆₄	5 ⁵⁷ / ₆₄	5 ⁷ / ₈	5 ²⁹ / ₃₂
Shanghai	Sh. p. tael	2/6 ³ / ₈	2/6 ³ / ₈	2/6 ¹ / ₂	2/7 ³ / ₈
Singapore	id. p. \$	2/3 ⁴⁹ / ₆₄	2/3 ⁴ / ₃₂	2/3 ³ / ₃₂	2/3 ¹³ / ₁₆
Valparaiso ¹⁾	\$ p. £	39.40	39.44	39.40	39.43
Warschau	Zl. p. £	43 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾
31 Oct. 1927	26 ¹ / ₁₆	56 ⁵ / ₈
1 Nov. 1927	26 ¹ / ₈	56 ⁷ / ₈
2 " 1927	26 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂
3 " 1927	26 ³ / ₈	57
4 " 1927	26 ¹ / ₈	57
5 " 1927	26 ¹ / ₁₆	57
6 Nov. 1926	24 ¹ / ₂	53
20 Juli 1914	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈

GOUDPRIJS³⁾

	Londen
31 Oct. 1927	84/11 ¹ / ₂
1 Nov. 1927	84/11 ¹ / ₂
2 " 1927	84/11 ¹ / ₂
3 " 1927	84/11 ¹ / ₂
4 " 1927	84/11 ¹ / ₂
5 " 1927	84/11 ¹ / ₂
6 Nov. 1926	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	22 Oct. 1927	31 Oct. 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 705.701,88	f 245.431,28
Voorschotten op ultimo Sept. 1927 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 42.018.016,74	" 42.018.016,74
Voorschotten aan de koloniën	" 7.638.122,92	" 5.298.460,95
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldteening tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 125.444.861,49	" 124.507.034,06
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 21.116.704,12	" 15.533.464,46
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. ¹⁾	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven ²⁾	" 3.385.348,03	" 3.385.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	f 8.469.035,59	f 13.657.522,85
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	" 63.196.000,—	" 63.196.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 32.040.000,—	" 36.040.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	—	—
Zilverbons in omloop	" 12.340.634,50	" 12.280.610,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten ²⁾	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds ³⁾	" 2.916.602,16	" 3.299.512,33
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ²⁾	" 31.521.140,94	" 29.083.008,56
Id. aan andere Staatsbedrijven ²⁾	" 1.160.000,—	" 1.160.000,—
Id. aan diverse instellingen ²⁾	" 5.911.271,17	" 5.900.950,72

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	29 Oct. 1927	5 Nov. 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 6.108.000,—	f 9.135.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 14.268.000,—	" 14.105.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop	" 400.000,—	" 150.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 29.703.000,—	" 30.048.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 1.496.000,—	" 1.634.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.209.000,—	" 1.260.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 November 1927.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 129.639.934,89 Bijbnk. " 17.183.410,24 Ag.sch. " 14.715.226,31	f 161.538.571,44
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 131.016.411,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	131.016.411,—
Beleeningen	Hfdbk. f 54.057.841,60 incl. vrsch. Bijbnk. " 8.848.021,81 in rek.-crt. Ag.sch. " 70.482.983,83	f 133.388.847,24
Op Effecten	f 126.638.047,24	—
Op Goederen en Spec.	f 6.750.800,—	133.388.847,24
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 67.839.725,— Muntmat., Goud — f 318.265.779,56	f 386.105.504,56
Munt, Zilver, enz.	f 27.046.871,89	—
Muntmat., Zilver	—	413.152.376,45
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	23.518.927,52
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	57.731.208,80
		f 925.346.342,45
Passiva.		
Kapitaal	—	20.000.000,—
Reservefonds	—	7.027.840,39
Bijzondere reserve	—	8.000.000,—
Pensioenfonds	—	4.773.412,89
Bankbiljetten in omloop	—	834.663.815,—
Bankassigatiën in omloop	—	540.041,90
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 7.400.296,74	—
saldo's: Anderen	" 32.367.167,86	39.767.464,60
Diverse rekeningen	—	10.573.767,67
		f 925.346.342,45

Beschikbaar metaalsaldo f 237.701.591,65
Op de basis van 1/8 metaaldekking " 62.707.327,35
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.188.507.955,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
7 Nov. '27	67.840	318.266	834.664	40.307	237.702	47
31 Oct. '27	67.841	318.266	854.329	41.947	233.660	46
24 " '27	67.859	318.266	806.680	41.250	243.681	49
17 " '27	67.864	318.266	814.098	27.802	244.599	49
10 " '27	67.870	318.266	824.265	37.623	240.322	48
3 " '27	67.881	318.266	845.658	39.634	235.911	47
8 Nov. '26	62.114	356.297	866.146	22.483	266.830	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
7 Nov. 1927	161.539	—	133.389	131.016	57.731
31 Oct. 1927	159.507	—	144.875	127.841	59.511
24 " 1927	156.157	—	126.781	111.914	52.168
17 " 1927	157.325	—	141.959	106.825	33.774
10 " 1927	156.231	—	137.514	125.351	34.880
3 " 1927	171.402	6.000	134.243	135.413	36.253
8 Nov. 1926	71.186	6.000	148.308	178.810	65.058
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
8 Oct. 1927	1.155	1.650	668	917	624
1 " 1927	1.170	1.682	580	900	601
24 Sept. 1927	970	1.452	639	904	558
17 " 1927	970	1.494	645	914	566
10 " 1927	970	1.565	560	910	552
9 Oct. 1926	1.048	1.612	1.106	896	586
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
5 Nov. 1927	201.000		321.600	74.500	121.780
29 Oct. 1927	200.900		320.700	78.500	121.060
22 „ 1927	200.900		320.900	83.300	120.060
1 Oct. 1927	183.653	17.709	320.812	87.830	119.941
24 Sept. 1927	183.831	17.616	321.414	76.990	122.087
17 „ 1927	183.953	18.057	325.984	71.948	122.736
10 „ 1927	183.762	18.673	326.855	68.867	123.666
6 Nov. 1926	198.494	28.778	337.117	68.082	146.701
7 „ 1925	143.611	42.076	342.429	39.632	109.960
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
5 Nov. 1927		182.800		***	51
29 Oct. 1927		182.400		***	50
22 „ 1927		184.400		***	50
1 Oct. 1927	12.806	25.552	129.742	42.236	49
24 Sept. 1927	13.165	24.846	126.006	35.505	51
17 „ 1927	13.249	25.344	121.754	38.397	51
10 „ 1927	13.209	25.215	115.193	42.613	51
6 Nov. 1926	12.424	25.327	99.514	46.744	56
7 „ 1925	17.348	26.609	91.138	60.728	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
2 Nov. 1927	151.251	136.576	294.222	56.250	244.480
26 Oct. 1927	151.811	135.773	292.457	56.250	242.714
19 „ 1927	151.214	135.539	294.309	56.250	244.809
12 „ 1927	151.007	136.272	297.086	56.250	247.518
5 „ 1927	151.179	136.989	297.673	56.250	248.252
28 Sept. 1927	151.092	136.505	294.798	56.250	245.424
3 Nov. 1926	152.807	139.537	289.437	56.250	238.505
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
2 Nov. '27	44.610	60.673	21.346	100.654	34.425	28 $\frac{1}{2}$
26 Oct. '27	40.690	52.998	20.966	90.845	35.788	32
19 „ '27	47.550	56.177	22.097	99.381	35.425	29 $\frac{1}{16}$
12 „ '27	52.930	53.560	21.830	101.505	34.485	28
5 „ '27	57.845	56.728	20.993	109.864	33.939	25 $\frac{15}{16}$
28 Sept. '27	56.310	50.935	25.696	97.538	34.337	27 $\frac{1}{8}$
3 Nov. '26	35.435	71.466	19.158	103.069	33.020	27
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitent. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitentl.	Wissels	Waarv. op het buitentl.	Beleeningen
3 Nov. '27	5.545	1.864	343	55	2.317	6	1.662
27 Oct. '27	5.545	1.864	343	56	1.632	7	1.664
20 „ '27	5.545	1.864	343	55	1.412	7	1.668
13 „ '27	5.546	1.864	343	54	1.339	8	1.690
6 „ '27	5.546	1.864	343	54	1.205	8	1.662
4 Nov. '26	5.549	1.864	339	81	5.989	13	2.127
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
3 Nov. '27	25.750	5.824	23.912	55.855	10.225	36
27 Oct. '27	24.850	5.822	24.080	54.700	10.753	33
20 „ '27	24.950	5.821	24.219	55.004	10.582	24
13 „ '27	25.200	5.820	24.526	55.404	10.697	66
6 „ '27	25.400	5.811	24.758	55.887	10.443	19
4 Nov. '26	36.550	5.494	4.189	55.651	3.400	16
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitentl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
31 Oct. 1927	1.851,3	66,5	161,4	2.802,4	46,0
22 „ 1927	1.851,5	66,5	160,8	2.434,8	31,6
15 „ 1927	1.851,6	66,5	161,7	2.432,2	94,9
7 „ 1927	1.851,9	66,5	155,9	2.603,2	64,1
30 Sept. 1927	1.852,1	66,5	153,8	2.745,7	153,8
31 Oct. 1926	1.716,1	180,0	412,6	1.415,0	42,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
31 Oct. 1927	92,1	570,8	4.230,6	608,1	379,1
22 „ 1927	92,1	587,9	3.631,8	831,9	418,0
15 „ 1927	92,1	544,6	3.792,6	689,7	411,5
7 „ 1927	92,2	537,0	4.004,1	610,8	398,6
30 Sept. 1927	92,3	495,1	4.182,4	629,7	385,1
31 Oct. 1926	91,3	631,3	3.325,8	582,6	211,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 31, 22, 15, 7 Oct.; 30 Sept. '27 31 Oct. '26, resp. 125; 130; 92; 73; 53; 161 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitentl.						Schatkist	Partic.
3 Nov.	691	453	42	496	50	400	2.012	32	51
27 Oct.	684	468	42	519	34	400	1.998	11	101
20 „	683	457	42	507	33	400	1.991	28	68
13 „	675	464	41	502	39	400	2.011	8	70
6 „	675	459	41	484	52	400	2.006	9	64

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
19 Oct. '27	2.975,5	1.673,0	136,5	417,6	282,5
12 „ '27	2.971,5	1.652,9	132,4	430,2	274,4
5 „ '27	2.965,8	1.607,6	136,8	462,5	262,2
28 Sept. '27	2.988,9	1.678,5	137,4	430,3	242,1
21 „ '27	2.994,2	1.712,9	139,4	414,6	218,7
14 „ '27	2.983,7	1.718,8	140,4	375,3	226,7
20 Oct. '26	2.825,9	1.461,1	128,9	586,6	292,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
19 Oct. '27	500,4	1.716,8	2.429,1	131,3	71,8	75,1
12 „ '27	510,1	1.733,8	2.405,0	131,2	71,8	75,0
5 „ '27	504,9	1.717,0	2.426,3	131,1	71,5	74,9
28 Sept. '27	494,4	1.705,8	2.389,8	131,0	73,0	76,3
21 „ '27	483,5	1.700,5	2.362,7	130,9	73,7	77,1
14 „ '27	499,6	1.707,6	2.367,5	130,7	73,2	76,7
20 Oct. '26	307,0	1.729,8	2.257,6	124,0	70,8	74,1

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
12 Oct. '27	660	15.039	6.067	1.705	20.122	6.375
5 „ '27	660	15.092	6.056	1.713	20.111	6.356
28 Sept. '27	660	14.942	6.042	1.723	19.915	6.332
21 „ '27	660	14.892	6.040	1.705	19.863	6.292
14 „ '27	660	14.847	5.939	1.705	19.840	6.287
13 Oct. '26	693	14.407	5.596	1.642	19.118	5.736

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 7 November 1927.

Opnieuw heeft de achter ons liggende week op de internationale beurzen geen groote bevrediging gebracht. Wel zijn de dalende koersbewegingen niet overal even sterk geweest en viel hier en daar zelfs een verbetering aan te toonen, doch deze laatste heeft dan toch geen grooten omvang aangenomen. Ter beurze van Berlijn zijn de reacties echter sterk op den voorgrond getreden. Een enkele dag gedurende de berichtperiode heeft van een ietwat betere stemming kunnen getuigen, doch daarna is de achteruitgang van het koerspeil weer te sterker op den voorgrond getreden. De oorzaak moet in de eerste plaats worden gevonden in de stijve geldmarkt. De laatste bankstaten van de Rijksbank hebben in het licht gesteld, dat de discontoverhoging een zeer geringe uitwerking heeft uitgeoefend. Tegelijkertijd heeft de stroom van Deutsche emissies in het buitenland opgehouden te vloeien, zoodat een dubbele druk op de geldmarkt wordt uitgeoefend. De vrees voor een nieuwe discontoverhoging heeft dan ook niet weinig bijgedragen tot de lusteloze houding van de fondsenmarkt. Hierbij kwamen de politieke overwegingen, voornamelijk de discussies omtrent de nota van den agent-generaal voor de herstelbetalingen.

De markt te Londen heeft een onregelmatig verloop gehad. De beursweek werd onderbroken door den vacatiedag van den eersten November, zoodat de handel iets geringer is geworden, dan anders wellicht het geval ware geweest. Niettemin viel een geforceerde verkoopdrang op te merken, welke niet heeft nagelaten het algemeene koerspeil te drukken. Op de beleggingsafdeeling heeft één en ander geen uitwerking gehad; hier konden de meeste soorten hun koerspeil vrij goed handhaven. De aankondiging van de overeenkomst tusschen Armstrong en Vickers heeft een krachtige stijging van de Armstrongdebentures ten gevolge gehad.

Te Parijs heeft de markt, voor het eerst sedert geruimen tijd, nogal aandacht geschonken aan de houding van de wisselkoersen. In verband daarmee viel een stijging van buitenlandsche fondsen op te merken. Tegen het einde van de berichtweek echter is een gevoel van geruststelling teruggekeerd, zoodat toen ook Fransche aandelen in de vraag hebben kunnen deelen.

De markt te New York heeft zich eenigszins van de schokken van de vorige weken kunnen herstellen. Over het algemeen is men van meening, dat de plaats gehad hebbende reactie in de eerste plaats moet worden toegeschreven aan de technische positie van de markt. De geldmarkt is ruim gebleven en men voorziet in dit opzicht geen complicaties. Aan den anderen kant luidden de berichten uit de staalnijverheid minder goed; de bedrijvigheid is niet meer zoo groot en de prijzen van ijzer zijn gedaald tot een zoo laag peil, als na den oorlog nog niet was bereikt. Het verbruik is echter niet onbevredigend.

Ten onzent heeft de markt een verdeeld verloop gehad. Voor *beleggingsfondsen* is de vraag vrij groot geweest, althans voor zoover het inheemsche soorten betreft. Toch zijn geen groote voordeelige koersverschillen op te merken geweest. Van buitenlandsche obligaties hebben Deutsche fondsen opnieuw onder druk te lijden gehad. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105 $\frac{1}{2}$ %, 105 $\frac{3}{8}$ %, 105 $\frac{1}{4}$ %; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{5}{16}$ %, 100 $\frac{1}{16}$ %, 100; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned.-Indië 1926: 97 $\frac{11}{16}$ %, 97 $\frac{1}{2}$ %, 97 $\frac{15}{32}$ %; 5 pCt. Mexico £100—1000 (afg.): 8 $\frac{7}{8}$ %, 9 $\frac{1}{8}$ %, 9 $\frac{1}{4}$ %; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105, 105 $\frac{1}{2}$ %, 106.

Een vast aspect heeft de *rubbermarkt* getoond. De berichten, dat de producenten in Britsch-Indië zijn uitgenoodigd voorstellen te doen, welke tot een wijziging van het plan-Stevenson zouden kunnen leiden, hebben de aandacht op het product gevestigd. Ondanks de groote voorraden te Londen — welke in de achter ons liggende berichtweek opnieuw, zij het met een geringe hoeveelheid, zijn genomen — heeft de rubberprijs een stijgende richting kunnen inslaan, welke culmineerde in de aanmerkelijke verbetering, door New York tegen het einde van de berichtweek geseind. De stijging was vooral vrij groot voor de minder courante soorten en zou vermoedelijk nog grooteren omvang hebben aangenomen, indien de geheele markt niet onder den indruk was geweest van den ongeanimeerden gang van zaken aan de Deutsche beurzen. Amsterdam Rubber: 291 $\frac{1}{4}$ %, 294 $\frac{1}{4}$ %, 295 $\frac{5}{8}$ %, 304 $\frac{1}{8}$ %, 310 $\frac{1}{8}$ %; Deli Batavia Rubber: 244, 243 $\frac{1}{2}$ %, 245 $\frac{5}{8}$ %, 254 $\frac{1}{4}$ %, 260 $\frac{1}{4}$ %; Hessa Rubber: 422, 419, 424 $\frac{1}{2}$ %, 435, 441; Java Caoutchouc: 208 $\frac{1}{2}$ %, 207, 213, 219 $\frac{3}{8}$ %; Kali Telepak: 324, 325 $\frac{1}{2}$ %, 333, 338; Kendeng Lemboe: 406, 412, 420, 423; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 333, 336 $\frac{1}{2}$ %, 338, 340; Slajanglanden: 342, 346, 349, 348; Oost-

Java Rubber: 375 $\frac{1}{2}$ %, 383 $\frac{1}{2}$ %, 374 $\frac{1}{2}$ %, 385 $\frac{1}{4}$ %, 394 $\frac{1}{4}$ %; R'dam Tapanoeli: 152, 150 $\frac{1}{2}$ %, 153 $\frac{1}{4}$ %, 158 $\frac{3}{8}$ %, 162 $\frac{1}{2}$ %; Serbadjadi: 294 $\frac{1}{4}$ %, 293 $\frac{1}{2}$ %, 295, 292 $\frac{1}{2}$ %, 302, 309 $\frac{3}{8}$ %; Sumatra Caoutchouc: 262, 260, 268, 278 $\frac{1}{2}$ %; Sumatra Rubber: 296, 293; Vereenigde Ind. Cultuur Ond.: 188, 186 $\frac{1}{2}$ %, 190 $\frac{1}{2}$ %, 196 $\frac{1}{2}$ %, 201 $\frac{1}{2}$ %; Intercontinental Rubber: 11 $\frac{3}{8}$ %, 11 $\frac{1}{8}$ %, 12 $\frac{3}{16}$.

Die indruk is vooral sterk geweest in de afdeeling voor *industriële aandelen*. Terwijl aandelen in kunstzijde-ondernemingen gedurende het grootste deel van de berichtweek een vrij kalm verloop hebben gehad, viel op den laatsten dag een krachtige reactie op te merken. Ook aandelen Philips Gloeilampenfabrieken hebben van een achteruitgang van het koerspeil blijk gegeven, toen de claim was gedetacheerd. Over het algemeen was de gansche afdeeling tamelijk lusteloos gestemd, met uitzondering van aandelen Jurgens en Zweedsche Lucifer Mij., de laatste in verband met de hervatting van het contact met de Fransche regeering. Centrale Suiker Mij.: 121 $\frac{1}{2}$ %, 120 $\frac{1}{4}$ %, 122 $\frac{3}{8}$ %; Nederlandsche Kunstzijde Ind.: 142 $\frac{1}{4}$ %, 141 $\frac{1}{8}$ %, 140 $\frac{1}{2}$ %, 137 $\frac{1}{2}$ %; Jurgens: 236 $\frac{3}{8}$ %, 233, 229 $\frac{1}{4}$ %, 234; Maekubee: 114 $\frac{1}{2}$ %, 112 $\frac{1}{2}$ %, 110 $\frac{3}{4}$ %, 109 $\frac{1}{4}$ %; Ned. Gist- & Spiritusfabr.: 410, 414 $\frac{1}{2}$ %, 416, 413 $\frac{1}{2}$ %; Ned. Kunstzijdefabr.: 336, 333, 330 $\frac{1}{2}$ %, 371 $\frac{1}{2}$ %; Philips Gloeilampenfabriek: 514, 525, 530, 528, 458 (ex claim); Zweedsche Lucifer Mij.: 352, 349, 362.

De afdeeling voor *suikeraandelen* was kalm. De aandacht heeft zich voornamelijk geconcentreerd op aandelen H.V.A., in verband met de introductie dezer aandelen aan de beurs te New York. Aanvankelijk heeft men hieraan optimistische verwachtingen vastgeknoopt, doch toen bleek, dat slechts f 625.000 nom. aan aandelen ter beurze van New York waren toegelaten, is men hieromtrent anders gaan oordeelen. Het gevolg was een reactie, welke zich ook bij de overige suikerfondsen voelbaar heeft gemaakt. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 178 $\frac{1}{4}$ %, 177 $\frac{1}{2}$ %, 178 $\frac{1}{2}$ %; Handelsvereniging Amsterdam: 823, 820, 828, 819 $\frac{1}{2}$ %, 810; Javasche Cultuur Mij.: 422 $\frac{1}{2}$ %, 416, 427, 417 $\frac{1}{2}$ %; Maron: 290, 293, 295; Ned.-Ind. Suiker Unie: 310, 308, 311, 310; Poerworedjo: 123, 126 $\frac{1}{4}$ %, 127 $\frac{1}{2}$ %; Sindanglaet: 478, 480, 481, 490; Suiker Cultuur Mij.: 316, 320, 318 $\frac{1}{2}$ %; Tjepper: 815, 818, 820; Watoetoelis Poppoh: 905, 906, 904, 901.

De *tabakmarkt* was over het algemeen vast, in verband met de verwachting, dat de partijen „Amerikaansch” uit den aanstaanden oogst hooge prijzen zullen opbrengen. Arendsburg: 668, 675; Besoeki Tabak Mij.: 525, 530, 540; Deli Batavia Mij.: 525, 527, 532 $\frac{1}{4}$ %, 533, 528 $\frac{1}{2}$ %; Deli Mij.: 461 $\frac{1}{2}$ (ex div.), 465 $\frac{1}{4}$ %, 461, 465 $\frac{1}{4}$ %, 463; Oostkust: 247 $\frac{1}{2}$ %, 242 $\frac{3}{4}$ %, 248, 251 $\frac{1}{4}$ %, 252 $\frac{1}{2}$ %; Senembah: 482 $\frac{1}{2}$ %, 488 $\frac{1}{2}$ %, 486 $\frac{1}{2}$.

Petroleum aandelen hebben een verbetering van eenige beteekenis kunnen behalen. Men beoordeelde de kansen op een beperking van de Amerikaanse productie iets beter, zoodat aandelen Koninklijke, Marland Oil, enz. tot hogere prijzen uit de markt werden genomen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 319, 328 $\frac{1}{4}$ %, 329 $\frac{1}{4}$ %; Kon. Petroleum Mij.: 342 $\frac{1}{4}$ %, 348 $\frac{5}{16}$ %, 352, 351 $\frac{5}{8}$ %; Perlak Petroleum: 74 $\frac{1}{8}$ %, 77, 78, 76 $\frac{1}{8}$ %; Peudawa: 15, 16, 17 $\frac{1}{8}$ %; Marland Oil: 34, 35 $\frac{1}{4}$ %, 37 $\frac{1}{16}$ %, 36 $\frac{1}{4}$.

De *scheepvaartmarkt* bleef vrij vast gestemd. Holland-Amerika Lijn: 84, 82 $\frac{1}{2}$ %, 82, 82 $\frac{1}{2}$ %; Java-China-Japan Lijn: 134 $\frac{1}{2}$ %, 132 $\frac{1}{2}$ %, 133 $\frac{1}{4}$ %; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 101 $\frac{1}{4}$ %, 102, 100 $\frac{3}{4}$ %; Ned. Scheepvaart Unie: 198, 196, 197 $\frac{1}{4}$ %; Nievelt Goudriaan: 135 $\frac{1}{2}$ %, 134, 133 $\frac{1}{2}$ %, 135 $\frac{1}{8}$ %; Stoomv. Mij. Nederland: 195 $\frac{1}{2}$ %, 196.

Mijnaandelen bleven zich op een nagenoeg onveranderd peil bewegen, met een lichte tendentie tot lagere koersen. Alg. Exploratie Mij.: 60 $\frac{1}{2}$ %, 62 $\frac{1}{4}$ %, 60 $\frac{1}{2}$ %; Billiton te Rubriek: 873 (ex div.), 868, 863, 866; Boston Mijnbouw Mij.: 149, 146, 143 $\frac{1}{4}$ %, 145; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 72 $\frac{1}{2}$ %, 73, 72; Redjang Leborg: 142 $\frac{1}{2}$ %, 142; Singkep Tin Mij.: 443, 447, 440, 444, 447.

De afdeeling voor *bankaandelen* was kalm. Amsterdamse Bank: 177 $\frac{3}{8}$ %, 176 $\frac{1}{2}$ %, 177 $\frac{3}{8}$ %; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 70 $\frac{1}{2}$ %, 68 $\frac{1}{2}$ %, 68 $\frac{3}{8}$ %; Incasso Bank: 125, 126, 125 $\frac{1}{4}$ %; Javasche Bank: 345, 346; Koloniale Bank: 274 $\frac{1}{2}$ %, 277 $\frac{1}{2}$ %, 278 $\frac{1}{2}$ %, 275; Ned.-Ind. Handelsbank: 179, 178, 184 $\frac{1}{2}$ %, 178 $\frac{1}{2}$ %; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 173 $\frac{1}{4}$ %, 177 $\frac{1}{4}$ %, 178 $\frac{1}{2}$ %, 178; Robaver: 95, 95 $\frac{1}{4}$ %, 96 $\frac{1}{4}$ %; Twentsche Bank: 147 $\frac{1}{4}$ %, 148.

De *Amerikaansche markt* is, in verband met de door Wallstreet gemelde hogere koersen, vast geweest. American Smelting & Ref. Cy.: 162 $\frac{1}{2}$ %, 165 $\frac{1}{4}$ %, 165 $\frac{1}{2}$ (ex div.), 168 $\frac{1}{4}$ %; American Water Works: 620, 630, 615, 610, 630; Anaconda Copper: 93 $\frac{3}{8}$ %, 92 $\frac{1}{2}$ %, 94 $\frac{1}{4}$ %, 97; Studebaker: 54, 55 $\frac{1}{2}$ %, 55 $\frac{1}{16}$ %; United States Steel Corp.: 131 $\frac{5}{8}$ %, 134 $\frac{1}{4}$ %, 135 $\frac{1}{8}$ %, 136 $\frac{11}{16}$ %; Atchison Topeca: 181 $\frac{1}{2}$ %, 183 $\frac{1}{4}$ %, 186, 191 $\frac{1}{2}$ %; Erie: 60 $\frac{1}{2}$ %, 62 $\frac{1}{4}$ %, 61 $\frac{1}{4}$ %; St. Louis & San Francisco: 109, 110 $\frac{1}{2}$ %, 112, 110 $\frac{1}{2}$ %; Union Pacific: 184, 187, 186 $\frac{3}{8}$ %, 187 $\frac{1}{4}$ %; Wabash Railway: 64 $\frac{1}{8}$ %, 62 $\frac{1}{4}$ %, 65 $\frac{5}{8}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 8 November 1927.

De tarwe-markt is deze week in Engeland begonnen met een iets beteren omzet dan tevoren en ook op het vasteland was in sommige landen de uitbreiding der zaken, welke in de voorafgaande week tot stand was gekomen, nog gedeeltelijk blijven bestaan. Enigen steun ondervond de markt in Engeland van berichten over vorst in Argentinië, doch later is gebleken, dat deze slechts in het Zuiden van Argentinië was opgetreden, waar tarwe zich nog niet in een stadium bevindt, waarin lichte vorst schade kan veroorzaken. Geleidelijk is in den loop der week de stemming aan de tarwemarkt weder flauwer geworden. Vrij algemeene regenval in Australië en warmer weder in Argentinië werkten daartoe mede, maar ten slotte bleef de allesbeheerschende factor toch het buitengewoon groote aanbod van tarwe in Canada. De verandering, welke daar sedert eenige weken ten opzichte van den tarwe-oogst heeft plaats gevonden, is dan ook wel zeer groot, want het uitstekende weder van de laatste weken heeft niet slechts ten gevolge gehad, dat het dorschen ten slotte onder zoo goede weersomstandigheden kon plaats vinden, dat de nieuwe tarwe nu in buitengewoon groote hoeveelheden ter markt komt, doch ook blijkt de kwaliteit beter te zijn dan onlangs, toen het weder zoo ongunstig was, verwacht werd. In een ongekend snel tempo wordt nu de Canadeesche tarwe ter markt gebracht en de omvang der hoeveelheden tarwe, welke uit de Prairie-provincies verzonden worden, zowel naar de Canadeesche westkust als in Oostelijke richting, zijn zoo groot, dat hun druk zich niet slechts in Canada, doch aan de geheele internationale tarwemarkt op de prijzen doet gelden. Telkens weder hoort men van het buitengewoon groote aantal stoomschepen, dat bevracht is om in de eerstvolgende maanden tarwe te laden te Vancouver en het is dan vooral het sterke aanbod van de Westkust, dat den laatsten tijd de markt drukt. Wel wordt bericht, dat in de afgelopen week Japan steeds als koper van Canadeesche tarwe aan de markt is geweest, doch dit heeft niet kunnen voorkomen, dat de prijzen spoedig weder afbrokkelden. In Engeland was in de tweede helft der week de vraag naar tarwe weder niet groot en ook op het vasteland was zij niet voldoende om een prijs herstel mogelijk te maken. Daarbij zijn deze week de verscheperingen van Noord-Amerika weder zeer omvangrijk geweest en het valt nauwelijks aan te nemen, dat het totaal der wereldverscheperingen de behoefte der Europeesche invoerlanden niet vrij sterk overtreft. Het naar Duitschland bestemde gedeelte der uit Noord-Amerika afgeladen tarwe betrof voor een groot gedeelte inkoop, die reeds eenige maanden geleden waren gedaan, toen het er door het toenmaals ongunstige weder zoo veel slechter met de vooruitzichten uitzag dan ten slotte het geval is gebleken. Ook voor Engeland gold dit tot zekere hoogte ofschoon de inkoop daar niet van zoo ouden datum dateeren. Wel blijken daar de molens onlangs

te veel tarwe op spoedige verlading te hebben gekocht, zoodat zij nu een deel daarvan door latere posities trachten te vervangen, hetgeen geleid heeft tot een gedrukte markt voor spoedige Canadeesche tarwe. Aan het einde der week kwamen uit Argentinië weder berichten van koude en vorst, waardoor op 5 November de termijnmarkten te Winnipeg en Chicago een vrij sterke verhooging hebben ondergaan, doch in Europa bleek men slechts in enkele gevallen bereid om de verhoogde prijzen te betalen. Op 7 November was Winnipeg gesloten, hetgeen tot de afwachtende houding der koopers bijdroeg. Te Chicago bleef op 7 November de verhooging van den vorigen marktdag gehandhaafd, daar ook Argentinië vast bleef en het slot was te Chicago $\frac{3}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren. Te Winnipeg heeft de verhooging ruim $1\frac{1}{2}$ cent bedragen. Het koude weder in Argentinië heeft daar aan de termijnmarkten eenig prijs herstel teweeggebracht, doch dit was aanvankelijk niet van zoodanigen omvang, dat daaruit de gevolgtrekking viel te maken, dat werkelijk belangrijke schade aan den oogst was veroorzaakt. Later heeft het voortduren der koude echter tot verdere prijsstijging geleid, vooral te Rosario, waar het prijs herstel 30 à 45 centavos per 100 KG. heeft bedragen. In vergelijking met 31 October sloot tarwe te Buenos Aires op 7 November onveranderd tot 10 centavos hooger en te Rosario 20 à 25 centavos hooger. De verscheperingen van tarwe uit Argentinië waren deze week klein, terwijl ook van den Donau zeer weinig is afgeladen, doch de Russische hoeveelheid heeft eenige vermeerdering ondergaan zonder nochtans tegenover de buitengewoon groote Noord-Amerikaansche verscheperingen eenig gewicht in de schaal te leggen.

Voor rogge is de vraag in Europa ook deze week weder slecht geweest. Uit de Vereenigde Staten is weder veel rogge afgeladen, voornamelijk bestemd naar Duitschland en dat de verscheperingen de vraag overtroffen, blijkt uit de omstandigheid, dat wederverkoopers bij voortdurend belangrijk beneden de Amerikaansche prijzen aan de markt zijn. De roggemarkt in Noord-Amerika heeft echter van deze onbevredigende Europeesche marktpositie geen druk ondervonden en met geringe dagelijkse prijsfluctuaties sloot rogge te Chicago op 7 November $\frac{3}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week tevoren.

Van den Donau vonden weder geen roggeverscheperingen plaats, doch uit Rusland werd wat meer afgeladen dan den laatsten tijd gewoonlijk het geval is geweest.

Maïs is gedurende het eerste gedeelte der week flauw geweest wegens teleurstellende vraag in de meeste landen van Europa, dringend aanbod uit Argentinië op verschepering in de maanden November en December en de vrij groote hoeveelheden, welke van Zuid-Afrika onderweg zijn. Het ruime aanbod van Platamaïs op aflading leidt, ondanks eenige vermindering in de voorraden in de Argentijnsche havens, welke den laatsten tijd heeft plaats gevonden, tot de conclusie, dat nog veel maïs in Argentinië aanwezig is. De ondernemingslust was in de voornaamste Europeesche

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Nov.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
5 Nov. '27	126 $\frac{1}{2}$	85 $\frac{1}{8}$	48 $\frac{1}{2}$	10,90	6,90	14,65
29 Oct. '27	126	83 $\frac{3}{8}$	47 $\frac{3}{8}$	10,90	6,85	14,80
5 Nov. '26	141	70 $\frac{7}{8}$	43 $\frac{3}{8}$	12,80	5,50	14,80
5 Nov. '25	150 $\frac{1}{2}$	75	38 $\frac{3}{8}$	12,25	8,—	18,45
5 Nov. '24	143 $\frac{1}{2}$	107 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{1}{8}$	15,45	11,45	23,15
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	7 Nov. 1927	31 Oct. 1927	8 Nov. 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	13,25	13,25	16,25
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	11,60	11,60	12,75
Maïs (La Plata) ... ²	178,—	178,—	179,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²	229,—	230,—	225,—
Haver (Canada 3) ... ¹	12,60	12,60	12,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	13,—	13,10	12,20
Lijnzaad (La Plata) ... ²	346,—	350,—	374,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 Oct./5 Nov. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	30 Oct./5 Nov. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	34.515	1.850.292	1.439.193	—	39.252	13.842	1.889.544	1.453.035
Rogge.....	8.816	351.734	232.819	—	743	1.411	352.477	234.230
Boekweit.....	—	15.985	18.570	—	67	1.300	16.052	19.870
Maïs.....	18.350	1.189.744	765.143	7.393	202.499	87.180	1.392.243	852.323
Gerst.....	12.792	412.436	321.122	301	12.500	10.814	424.936	331.936
Haver.....	1.476	185.426	159.906	—	2.829	2.611	188.255	162.517
Lijnzaad.....	3.991	214.151	193.118	4.787	199.440	174.443	413.591	367.561
Lijnkoek.....	4.113	161.092	214.030	—	—	—	161.092	214.030
Tarwemeel.....	10.281	103.099	91.181	2.105	38.024	22.454	141.123	113.635
Andere meelsoorten.....	280	10.334	13.754	—	—	—	10.334	13.754

importlanden dan ook niet groot, hetgeen weder aan de Argentijnsche termijmarkten tot prijsdaling heeft geleid. Bevredigend is nog steeds de omvang der vraag naar de in Nederlandsche havens arriveerende Platamaïs, doch de daarvoor bedingbare prijzen staan nog steeds in ongunstige verhouding tot de notering der Argentijnsche verscheperen. Goedkoop aanbod uit Antwerpen werkt in Nederland mede tot die ongunstige verhouding, terwijl de vraag uit het Duitse achterland, welke daarin verbetering zou kunnen brengen, bij voortdurende onbevredigend groot is. Aan het einde der week konden in Argentinië de maïsprijzen zich herstellen en bovendien had de nog steeds zeer vaste houding der vrachtenmarkt toch reeds voorkomen, dat de voorafgaande prijsdaling, welke te Buenos Aires en Rosario plaats vond, in Europa ten volle bemerkbaar was. De prijsverbetering, welke door de vastere houding der Argentijnsche markt is ingetreden, wekte nog niet dadelijk algemeen vertrouwen, maar toch was tot eenigszins gestegen prijzen de omzet op 7 November in Engeland wel wat groter en zette men ook in Nederland de inkoop van Platamaïs op aflading voort. De vaste stemming aan de Argentijnsche termijmarkten bleef op 7 November voortduren en maïs sloot daar 5 à 10 centavos per 100 KG. hooger dan een week tevoren. De vrachtenmarkt is echter wat gemakkelijker. In Engeland is de teleurstellende omvang der zaken in Platamaïs gedeeltelijk het gevolg van den ruimen aanvoer van maïs uit Zuid-Afrika, waaraan men in Engeland blijkbaar in vele gevallen de voorkeur geeft. Aan de Nederlandsche markt is dat echter niet het geval, zoodat daar slechts weinig zaken in Zuid-Afrikaansche maïs tot stand komen. Zeer klein zijn de zaken in Donamaïs, omdat de in Roemenië geldende prijzen te hoog zijn voor West-Europa. Slechts in afgeladen partijen, welke verkocht dienen te worden, komen van tijd tot tijd zaken naar West-Europa tot stand tot prijzen, welke zich eenigszins beneden de Roemeensche pariteit bewegen. Aan de termijmarkt te Chicago heeft de maïsprijs zich den laatsten tijd nogal wat hersteld, hetgeen verband schijnt te houden met lage ramingen van het uit den ouden oogst nog aanwezige overschot, alsmede het beperkte aanbod uit den nieuwen oogst. Het weder is echter bij voortdurende gunstig gebleven voor het binnenhalen der nieuwe maïs. De prijsverhoging te Chicago heeft in den loop der week ongeveer 2 dollarcent per 56 lbs. bedragen. Van exportzaken in Noord-Amerikaansche maïs naar Europa hoorde men deze week niet meer.

De gerstmarkt toont nog steeds weinig leven, voornamelijk omdat in Duitschland de vraag onvoldoende is. In Noord-Amerikaansche gerst, welke den laatsten tijd in zoo groote hoeveelheden is afgeladen, dat bij voortdurende speciaal naar Rotterdam gerst vrij sterk beneden de Amerikaansche prijzen te koop is, kwamen slechts weinig nieuwe zaken tot stand. Ook naar Noord-Duitschland was de omzet deze week klein. Van den Donau zijn ditmaal evenals uit Noord-Amerika de verschepingen van gerst kleiner geweest dan in de voorafgaande week, doch tot een verbetering der markt heeft dit niet geleid. Donaugerst is speciaal te Rotterdam en Antwerpen zeer moeilijk te plaatsen en de prijzen bewegen zich daarvoor, in vergelijking met de Roemeensche notering, op een ongunstig peil. Aan de termijmarkt te Winnipeg zijn de prijzen in den loop der week wat gestegen, doch in Europa heeft men deze prijsverbetering tot nog toe niet gevolgd. Evenals op het vasteland is ook in Engeland de vraag naar voergerst teleurstellend.

Voor haver viel deze week in de Europeesche invoerlanden eenige uitbreiding der belangstelling te constateeren. Platahaver kon dan ook in Engeland een beteren prijs bedingen, al bleef ook nu nog de omzet klein. In Duitschland bestond wat meer kooplust voor Russische en Roemeensche haver, zoodat van de partijen, welke te Rotterdam en Antwerpen arriveerden, wat meer naar den Rijn kon worden verkocht. Ook in Nederland vindt buitenlandse haver iets gemakkelijker koopers, doch de kooplust is toch nog zoo beperkt, dat het geringe aanbod voldoende is om in de vraag te voorzien, zonder dat prijsstijgingen plaats vinden. Nog altijd komen van Noord-Amerika bijna geen zaken in haver tot stand.

SUIKER.

De afgelopen week waren de verschillende suikermarkten kalm tot flauw gestemd, terwijl de fluctuaties zich binnen beperkte grenzen bewogen.

De noteringen te New York hadden het volgende verloop:

	Sp.	C.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei	Juli
Slot voorafg. week	4.68	2.90	2.92	2.80	2.87	2.94	
Opening verslagweek	4.71	2.88	2.91	2.79	2.87	2.93	
Slot verslagweek	4.58	2.84	2.87	2.80	2.87	2.95	

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 42.000 tons, de versmeltingen 48.000 tons tegen 62.000 tons in 1926 en de voorraden 196.000 tons tegen 185.000 tons.

De waarde voor Cubasuiker daalde iets en kwam op 2¹³/₁₆ d.c. c. & fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie 1 Nov...	4.508.521	4.884.658	5.125.970
Weekontv. afscheephavens ..	38.827	47.199	31.676
Totaal sedert 1 Jan.—31 Oct...	4.058.917	4.501.181	4.859.939
Weekexport	58.698	101.316	70.976
Totale export sedert 1/1-31/10.	3.552.095	4.110.192	4.399.230
Voorraad afscheephavens ...	531.142	390.989	460.709
Voorraad Binnenland	303.000	263.477	146.531

Onder „Aanteekeningen” vindt men den volledige tekst der Cubaansche Tarafa wet.

Volgens F. O. Licht was het weer gedurende de maand October over het algemeen gunstig voor het te velde staande bietgewas in Europa. Licht heeft dan ook aan het einde van October eene nieuwe raming gepubliceerd van den Europeeschen bietoogst, waarbij het cijfer voor verschillende landen hooger is gegrepen, zoodat het totaal ruim 100.000 tons meer bedraagt dan zijne vorige raming.

De cijfers zijn als volgt:

	1927/28	1927/28	1926/27
	N. Raming.	Vor. Raming	Opbr.
	Tons	Tons	Tons
Duitschland	1.700.000	1.700.000	1.657.088
Tsjecho-Slowakije	1.300.000	1.300.000	1.031.489
Oostenrijk	105.000	95.000	79.686
Hongarije	165.000	165.000	175.086
Frankrijk	900.000	880.000	705.126
België	300.000	300.000	233.421
Nederland	260.000	250.000	286.125
Denemarken	160.000	160.000	150.000
Zweden	145.000	145.000	20.871
Polen	660.000	660.000	562.790
Italië	280.000	300.000	313.738
Spanje	240.000	240.000	245.000
Roemenië	140.000	150.000	148.912
Gr. Brittannië	275.000	275.000	187.000
Andere landen	175.000	156.000	145.948
Europa zonder Rusland ..	6.805.000	6.776.000	5.942.280
Rusland	1.400.000	1.325.000	983.000
Europa incl. Rusland	8.205.000	8.101.000	6.925.280

In Tsjecho-Slowakije gaven volgens Licht de laatste analyses, ondanks het goede weer der afgelopen maand, over het algemeen een zeer onvoldoende resultaat. Met betrekking echter tot verschillende factoren, vond Licht geen aanleiding zijne raming voor dit land te wijzigen. Volgens de meening van vooraanstaande mannen uit de industrie als wel uit den handel zijn de vooruitzichten voor de suikerindustrie in dat land verre van gunstig, ondanks het juist voor den duur van 10 jaar tot stand gekomen kartel. De ruwsuikerfabrieken ontvangen de hoogere binnenlandse prijzen slechts voor $\frac{1}{2}$ gedeelte van hun productie, terwijl de raffinaderijen geen voordeel van het kartel genieten, aangezien deze eigenlijk slechts in loondienst van de fabrieken werken en alleen met verlies kunnen exporteeren. De situatie, dat Tsjecho-Slowakije slechts 30 pCt van zijn oogst zelf consumeert, daarbij zijn productieve rechten niet meer dan voor een minimum uitbuitende, terwijl op de 70 pCt. van de suikerproductie, welke uitgevoerd wordt, verlies zit, kan natuurlijk niet lang gehandhaafd blijven. Deze punten zullen echter alleen door internationale overeenkomsten ten voordeele van het land kunnen worden geregeld.

In Polen, zegt Licht, zijn de belastingen op suiker veranderd.

In Engeland daalde op de termijmarkt alleen de notering voor de loopende maand, terwijl de overige maanden onveranderd bleven; de cijfers waren als volgt:

November 1927..	Sh. 13/10 $\frac{1}{2}$	Maart 1928	....	Sh. 15/11 $\frac{1}{2}$
December ..	..	13/11 $\frac{1}{2}$	Mei	....
		Aug.	....	16/6

Op Java was de markt stil. Op den laatsten dag der week trokken prijzen voor tweedehands suiker echter plotseling $f \frac{1}{8}$ tot $f \frac{1}{4}$ aan.

Hier te lande brokkelden de noteringen op de termijnmarkt in den loop der week wat af om zich aan het slot weer ietwat te herstellen en op ongeveer $f \frac{1}{2}$ lager dan bij opening te sluiten met:

$f 16\frac{7}{8}$ voor December; $f 17\frac{1}{4}$ voor Maart; $f 17\frac{1}{2}$ voor Mei; $f 17\frac{1}{4}$ voor Augustus, vergeefs geboden.
De omzet bedroeg deze week 2800 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 2 November 1927.

De berichten uit Amerika over de vooruitzichten van den katoenoogst spreken elkaar nog al eens tegen, hoewel men vrij algemeen een oogst van ca. 12 à 13 miljoen balen verwacht. De neiging tot prijsstijging is weer verloren gegaan door het vlugge „ginnen” der katoen en door de voortdurende slapte in de industrie, zoodat prijzen thans ongeveer weer hetzelfde niveau van Midden-October hebben bereikt. Sakellaridis, na een neiging tot stijgen in sympathie met Amerikaansche katoen, is thans weer wat flauwer. Daar staat tegenover, dat „Uppers” op een enigszins hooger niveau zijn gekomen, tengevolge waarvan het prijsverschil tusschen deze beide soorten aanzienlijk kleiner is dan in de afgelopen weken het geval is geweest. Het Egyptische Gouvernement schat den totalen oogst op ruim zes miljoen cantars.

In Amerikaansche garens gaat nog steeds weinig om. Er valt weinig nieuws te rapporteeren, hoewel er wat meer belangstelling voor getwijnde garens bestaat. Doch zelfs deze garens zijn zeer moeilijk te verkoopen en biedingen zijn belachelijk laag. Noteeringen zijn grootendeels onveranderd en spinners zijn niet in staat geweest hun prijzen in overeenstemming met katoen te verhoogen. De Cotton Yarn Association is er niet in geslaagd met de Federation of Master Cotton Spinners tot een uniforme regeling te komen en verdere ontwikkelingen zijn onzeker. In de Egyptische sectie is men goed bezet, zoowel voor binnenland als voor export, speciaal in de fijnere nummers. Een welkome afwisseling is de vernieuwde vraag van Indië naar getwijnde garens, waarin ook zaken tot stand zijn gekomen en er zijn teekenen, die op verdere zaken wijzen.

In de doekmarkt is het bepaald kalm. Er bestaat niet veel vraag en daar er in het prijsniveau van katoen geen aanzienlijke wijziging is gekomen, is er nog geen gelegenheid geweest doekprijzen algemeen te testen. Noteeringen kunnen zich algemeen goed handhaven. Hier en daar zijn enkele zaken gedaan, doch deze zijn van slechts weinig beteekenis. Wat het Oosten betreft, zijn er nog geen teekenen, die op een grootere vraag wijzen en transacties beperken zich tot kleine hoeveelheden. Koopers schijnen over de geheele wereld liever een afwachtende houding aan te nemen, zoodat wij dan ook weinig nieuws kunnen rapporteeren.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 25 Oct. 1 Nov.
26 Oct. 2 Nov. T.T. op Br.-Indië $1/5\frac{1}{8}$ $1/5\frac{1}{8}$
F.G.F. Sakellaridis 19,00 18,80 T.T. op Hongkong $1/11\frac{1}{2}$ 2/0
G.F. No. 1 Oomra. 8,65 8,75 T.T. op Shanghai $2/6\frac{1}{2}$ $2/6\frac{1}{2}$

KOFFIE.

De afgelopen week had voor het artikel een nog al kleurloos verloop. Aan den eenen kant bleef de stemming in Brazilië vast en stegen de kost- en vracht-prijzen voor Santos op prompte verscheping zelfs nog ongeveer 3/- per cwt., terwijl die voor Rio grootendeels onveranderd bleven, doch aan den anderen kant was de stemming aan de termijnmarkten minder opgewekt dan in de laatste weken het geval is geweest. Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen aanvankelijk onder den invloed van New-York $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ ct. op, doch daarna zakten zij wederom terug tot dooreen ongeveer de noteringen van een week geleden. Nederlandsch-Indië was met Robusta op spoedige verscheping iets — zij het ook niet veel — vaster.

Zoals reeds te dezer plaatse in een der vorige overzichten werd vermeld, is door de buitengewoon sterke rijzing van Santos weder een dispariteit ontstaan tusschen deze soort en Rio. In de eerste helft van dit jaar stond Rio Koffie, tengevolge van het schaarsche aanbod in deze soort, in verhouding tot Santos veel te hoog. Zoo werd bijvoorbeeld een der laagste Rio-soorten, namelijk type 7 New-York, op 1 Maart niet meer dan 9/6, op 1 April slechts 7/6 en op 1 Mei zelfs slechts 7/- per cwt. lager genoteerd dan volbeschreven Superior Santos. In de laatste weken deed zich het tegenovergestelde voor en liep Santos om de reeds vroeger omschreven redenen veel meer op dan Rio, dat in de maanden Juli en Augustus juist weder in de normale verhouding tot Santos was gekomen. Op 1 September was het prijsverschil tusschen Rio 7 en volbeschreven Superior Santos reeds gestegen tot 17/-. Op 1 October

bedroeg het reeds 24/- en op het oogenblik staat Rio 7 zelfs 35/- à 36/- onder Superior Santos. Ook dit is een groote wanverhouding en het is vooruit niet te beoordeelen, of die zal worden opgeheven door daling van den Santos-prijs, door rijzing van dien van Rio, of wel door Santos-daling en Rio-rijzing beide. Mocht de nivelleering geheel of grootendeels door stijging van de Rio-waarde tot stand komen, dan zal het niet kunnen uitblijven, dat ook de andere goedkoope soorten, zooals bijv. Robusta, die rijzing op zijn minst gedeeltelijk zullen meemaken.

In loco was de afzet minder bevredigend dan hij in de laatste weken is geweest. De officieele notering van Superior Santos werd alhier nog met 1 ct. verhoogd.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in October de aanvoer geweest is als volgt:

	1927	1926	1925
	balen	balen	balen
in Europa	807.000	708.000	835.000
„ Ver. Staten v. Amerika	990.000	842.000	831.000
Totaal....	1.797.000	1.550.000	1.666.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar bedroegen 17.282.000 balen tegen 16.992.000 balen in 1926 en 15.545.000 balen in 1925.

De Afleveringen in October waren:

	1927	1926	1925
	balen	balen	balen
in Europa	967.000	666.000	807.000
„ Ver. Staten v. Amerika	903.000	855.000	964.000
Totaal....	1.870.000	1.521.000	1.771.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar waren 17.629.000 balen tegen 17.092.000 balen in 1926 en 15.621.000 balen in 1925.

Vanaf 1 Juli tot 31 October waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 6.619.000 balen tegen 6.655.000 balen in 1926 en 6.495.000 balen in 1925, terwijl de Afleveringen bedroegen 7.041.000 balen tegen 6.452.000 balen in 1926 en 6.749.000 balen in 1925.

De zichtbare voorraad was op 1 dezer in Europa 1.494.000 balen tegen 1.654.000 balen op 1 October. In Amerika bedroeg hij 634.000 balen tegen 547.000 balen op 1 October. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.128.000 balen tegen 2.201.000 balen op 1 October. Hij bedroeg op 1 November 1926 2.424.000 balen en op 1 November 1925 2.147.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 November 5.240.000 balen tegen 4.985.000 balen op 1 October en 4.849.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 November 1927 nog niet bekend is, doch die op 1 October 1927 bedroegen 9.570.000 balen en op 1 November 1926 6.144.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 99/6 à 100/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 102/6 à 104/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 64/- à 65/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, November-verscheping, 34 $\frac{5}{8}$ ct., W.I.B. f.a.q. Robusta, November-verscheping, 44 $\frac{1}{2}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De loco-notering voor Superior Santos werd verhoogd van 59 op 60 ct. per $\frac{1}{2}$ KG., terwijl die van Robusta onveranderd 46 ct. bleef.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
8 Nov.	52 $\frac{3}{8}$	51 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{1}{8}$	—	43 $\frac{5}{8}$	42 $\frac{1}{8}$	41	39 $\frac{3}{4}$
1 Oct.	52 $\frac{3}{8}$	51 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{1}{8}$	—	43 $\frac{3}{4}$	42 $\frac{1}{8}$	41 $\frac{1}{8}$	40
25 Oct.	48 $\frac{7}{8}$	47 $\frac{7}{8}$	46 $\frac{7}{8}$	—	43 $\frac{7}{8}$	42	41 $\frac{1}{8}$	40 $\frac{1}{2}$
18 „	45 $\frac{1}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	43 $\frac{1}{8}$	—	40 $\frac{3}{4}$	39 $\frac{3}{4}$	38 $\frac{1}{8}$	38

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
7 Nov.	\$ 13,50	\$ 13,41	\$ 13,32	\$ 13,18
31 Oct.	„ 13,45	„ 13,33	„ 13,22	„ 13,10
24 „	„ 13,86	„ 13,74	„ 13,60	„ 13,50
17 „	„ 13,13	„ 13,05	„ 12,92	„ 12,84

THEE.

In de afgelopen week was alle aandacht van de theemarkt gericht op de Amsterdamsche veiling van 3 November, die een aanbod te zien gaf van ongeveer 13.500 kisten Ned.-Indische thee.

Zonder bepaalde sprongen te maken, was de stemming op de Londensche theemarkt in het achterliggende tijdvak van 3 weken onveranderlijk vast geweest met kleine prijsverhoogingen voornamelijk voor de midden- en ordinaire kwaliteiten.

Amsterdam nam die vaste stemming geheel over en het waren ditmaal voornamelijk de gewone bladsorteeringen, die de meeste aandacht van koopers trokken. Deze konden dan ook een prijsavance boeken van 1 à 6 cts. Gruis-soorten daarentegen waren iets minder gevraagd, doch konden 2 à 3 cts. in prijs verbeteren. Betere soorten waren ten volle prijshoudend tot soms enkele centen hooger. Uit het feit, dat de meeste vraag zich tot de bladsorteeringen richtte, mag worden opgemaakt, dat het binnenland goed in de markt was, terwijl ook veel vraag was voor export naar de oostelijke gebieden.

De veiling had een vlug verloop en er werd slechts weinig opgehouden. De gemiddelde veilingprijs is van 93 cts. gestegen tot 97 cts. per h. K.G. in entrepôt; terwijl voor de veiling van 24 November een aanbod verwacht wordt van ongeveer 13.000 kn. thee.

Amsterdam, 7 November 1927.

IJZER.

Van de ruwijzermarkt is niet veel nieuws mede te deelen. Vermeldenswaard zijn slechts berichten van de Engelsche markt, dat de producenten van het Continent een vastere houding aannemen en niet langer tot concessies bereid zijn.

De continentale staalmarkt geeft de laatste weken een eenigszins vastere tendenz te zien, wat toegeschreven wordt aan het feit, dat de fabrieken tamelijk van werk voorzien zijn.

	Notering in de week van ..		
	24/30 Oct. 1927	31 O.6 N. 1927	1/7 Nov. 1926
Ruwijzer.			
<i>f. o. b. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
*Cleveland Foundry no.1	70/-	70/-	125/6
" " " " 3	67½	67½	120/6
" " " " 4	66½	66½	119/6
*Hematite East Coast mixed numbers	72/-	72/-	92/6
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P.L. no. 3 ...	420,—	420,—	600,—
Semi-phosphoreuse	455,—	455,—	670,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroeisen no. 1	86.50	86.50	88.—
" " " " 3	78.—	78.—	86.—
Hämatit.	87.50	87.50	93.50
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	57/-59/-	57/-59/-	80/-80½
Walsproducten.			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	94/6-95	94/6-95	112/6-115
Plaatijzer 5 mM.....	119	119	125
" " 3 "	124	124	135-136
* Clevelandijzer 2½ sh. lager voor Schotland en export.			

STEENKOLEN.

In de afgelopen berichtperiode is een stijging van prijzen op de Engelsche markt waar te nemen geweest, die wel in de eerste plaats zal zijn toe te schrijven aan het feit, dat verschillende pits zijn stilgelegd. Er zijn er onder, die enkele jaren geleden nog een schoone lei hadden en thans met bankgeld moeten werken om staande te kunnen blijven. De toestand van de meeste Engelsche mijnen, voornamelijk van die in Northumberland, is niet benijdenswaardig. Het zijn voornamelijk de Northumberland kolen, die in de Noordelijke landen de concurrentie gevoelen van Poolse kolen en het moet onbelangrijk schijnen dat Northumberland, niettegenstaande de loonen er bijna het drievoudige bedragen van de in Polen betaalde, toch zijn kolen tot ongeveer gelijken prijs f.o.b. zeehaven kan verkoopen als Polen.

Ook in Westfalen werken vele mijnen met verlies en er wordt getracht door steeds verder gaande inkrimping van productie de markt op te houden.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 9,90
Durham Ongezeefde	10,75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	12,50
Schotsche Gezeefde	9,75
Yorkshire Gewasschen Doubles	12,—
Westfaalsche Vefförder	13,25
" Vetstukken	14,50
" Smeenootjes	14,—
" Gasvlamförder	13,25
" Gietcokes	16,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,75.

Markt lusteloos.

8 November 1927.

METALEN.**Loco-Noteringen te Londen:**

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
7 Nov. 1927 ..	58.10/-	63.5/-	257.17/6	20.5/-	26.-/-
31 Oct. 1927 ..	56.12/6	62.15/-	261.12/6	20.15/-	26.12/6
24 " 1927 ..	55.15/-	62.12/6	267.7/6	20.2/6	26.17/6
17 " 1927 ..	55.2/6	62.10/6	262.7/6	21.-/-	27.5/-
8 Nov. 1926 ..	57.5/-	66.-/-	303.2/6	29.-/-	32.17/6
20. Juli 1914 ..	61.-/-6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was kalm, doch vast en ofschoon de vraag naar tonnage van de St. Lawrence niet zoo groot is als met het oog op het naderende einde van het seizoen verwacht kon worden, zijn door het niet te groote aanbod van tonnage, de vrachten 1 cent opgelopen. In totaal werden circa 20 booten bevracht. Van Montreal werd naar Antwerpen/Rotterdam tot 16½ cents per 100 lbs. genoteerd met meestal de optie Hamburg/Bremen tegen 17½ cents, terwijl naar de Middellandsche Zee 20 cents gedaan is. Naar Avonmouth is 3/7½ per qtr. betaald. Van Quebec werd bevracht naar Marseille direct tegen 19 cents en naar Rotterdam direct tegen 15½ cents. Van de Northern Range was een flinke vraag, speciaal naar tonnage voor gerst naar Bremen en hiervoor werd 16 tot 16½ cents betaald per November. De Golf van Mexico was betrekkelijk kalm en er werd slechts één boot bevracht, nl. tegen 25 cents naar 4 Deensche havens, optie Antwerpen/Rotterdam tegen 18 cents, December.

Van West-Indië kan nog steeds tonnage geplaatst worden voor suiker naar U.K./Continent tegen 17/6, doch door de opleving van de La Plata is niet makkelijk tonnage te krijgen tegen dit cijfer.

De vraag naar tonnage van La Plata voor November en December leefde onverwacht op en de vrachten zijn 2/- tot 2/6 gestegen. November tonnage is thans uiterst schaarsch. Tegen het einde der week was de vracht 25/6 van boven La Plata havens, doch een verdere stijging wordt verwacht. Voor December bieden bevrachters 23/6. Voor nieuwe seizoenbelading was de markt minder levendig. Per 20 Jan./20 Febr. werd 24/- betaald voor handige tonnage en 23/6 voor een grootere boot van Bahia Blanca.

De chilispeter vrachtenmarkt was wederom kalm.

De oostelijke afdelingen bleven kalm en de vrachten nagenoeg onveranderd. Van Wladiwostock is nog een flinke vraag naar Dec./Jan. tonnage met volle opties en voor volle ladingen werd 34/- betaald naar Rotterdam of Hamburg, 35/3 naar Liverpool, Hull, Esbjerg, Aarhus, Kopenhagen, Karlshamn en Stettin. Van Saigon was vraag naar tonnage voor volle ladingen naar Middellandsche Zee/Continent en voor een 8250 tonner werd 31/3 betaald, één loshaven, Nov./Dec.

De Donau bleef kalm en er vallen geen bevrachtingen te vermelden. Van de Zwarte Zee werd 11/9 naar het Continent betaald, hetgeen kan worden herhaald.

De Middellandsche Zee was over het algemeen kalm en de vrachten onveranderd. Erts betaalde o.m.: La Goulette/Rotterdam 5/-, Port Breira/Jarrow 7/-, Barcelona/Rotterdam 6/3, Hornillo Bay/Cardiff 5/4½. Voor fosfaat werd betaald: Sfax/Ghent 6/7½, Antwerpen 6/9.

De Golf van Biscaye was iets levendiger, doch de vrachten zijn vrijwel onveranderd gebleven.

De uitgaande Engelsche kolenvrachtenmarkt was levendig en de vrachten vast. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Genua 8/3, Alexandrië 10/6, Rio 12/9, Zuid-Georgia 18/- en van de Oostkust: Aarhus 5/6, St. Nazaire 5/9, Port-Said 10/6, Las Palmas 9/6 en Buenos Aires 13/-.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 31 October 1927

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord	f	1.173.600,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.020.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen .... f 9.405.125,83 waarvoor in geld gestort	"	7.080.425,33
waarvoor effecten gedeponoord	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruike	"	32.252.500,—
	"	37.577.200,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	40.722.838,68
Saldo's bij Bankiers	"	25.118.028,14
Daggeldleeningen	"	300.000,—
Eigen Effecten en Syndicaten	"	10.804.351,43
Prolongatiën gegeven	"	15.149.715,—
Credietvereniging	f	45.321.766,31
Af: loopende Promessen	"	4.750.000,—
	"	40.571.766,31
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 72.565.995,92	"	68.452.995,92
Af: loopende Promessen	"	1.930.916,61
	"	5.865.305,48
Voorschotten op Consignatiën	"	
Gebouwen	"	
	"	
	f	261.767.142,90

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	9.265.825,78
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Reserve Credietvereniging	"	2.912.803,24
	f	49.978.629,02
Waarborgfonds Credietvereniging	"	4.704.524,50
Aandeelhouders voor gedeponoord Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	1.173.600,—
in Leen-Depot	"	36.403.600,—
	"	37.577.200,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	2.986.365,31
Deposito's	"	50.121.778,80
Prolongatie-Deposito's	"	4.882.300,—
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen	"	298.917,98
Saldi Rekeningen-Courant	f	77.648.727,50
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	6.262.969,64
" " " Credietvereniging	"	2.582.265,69
	"	86.493.962,83
De Nederlandsche Bank	"	5.260.596,39
Te betalen Wissels	"	13.761.644,76
Geaccepteerd door derden	"	2.187.357,19
Diverse Rekeningen	"	3.513.846,12
	"	
	f	261.767.142,90

**N.V. GEMEENSCHAPPELIJK BEZIT
VAN AANDEELEN
PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN,**
gevestigd te EINDHOVEN.

UITGIFTE van
f 1.407.000.— 6 pCt. Cumulatief
Preferente Winstdeelende Aandeelen,
in stukken van *f* 1000.— elk,
en
f 3.541.000.— Gewone Aandeelen
in stukken van *f* 1000.— elk.

Ondergeteekende bericht, dat de **INSCHRIJVING** op bovengenoemde Aandeelen is opgesteld op

Dinsdag 15 November 1927,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur,

voor de 6 pCt. Cumulatief Preferente Winstdeelende Aandeelen, uitsluitend voor houders van de niet in het bezit der Vennootschap zijnde 6 pCt. Cumulatief Preferente Winstdeelende Aandeelen, zoowel in de N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN als in de N.V. GEMEENSCHAPPELIJK BEZIT VAN AANDEELEN PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN,

tot den koers van 120 pCt.,

voor de Gewone Aandeelen, uitsluitend voor houders van de niet in het bezit der Vennootschap zijnde Gewone Aandeelen, zoowel in de N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN als in de N.V. GEMEENSCHAPPELIJK BEZIT VAN AANDEELEN PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN, met uitzondering van de zich in het bezit van de International General Electric Company bevindende 3334 Gewone Aandeelen N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken,

tot den koers van 200 pCt.,

te **AMSTERDAM**: ten kantore van de
ROTTERDAMSCHER BANKVEREENIGING en van de
Firma **DUNLOP EN PHILIPS**;

te **ROTTERDAM**: ten kantore van de
ROTTERDAMSCHER BANKVEREENIGING;

te **'s-GRAVENHAGE**: ten kantore van de
ROTTERDAMSCHER BANKVEREENIGING;

te **ZALTBOMMEL**: ten kantore van de
Firma **FRED. PHILIPS**;

te **EINDHOVEN**: ten kantore der
N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN,

op de voorwaarden van het prospectus d.d. 5 November 1927. Prospectussen en inschrijvingsbiljetten zijn bij de kantoren van inschrijving verkrijgbaar.

De **DIRECTIE** der
N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN.

EINDHOVEN, 5 November 1927.

**WERKSPoor
AMSTERDAM**

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

FOLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

**KELLY'S
DIRECTORY?**

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant* of *Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

**NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843**

Abonneert U op
De Spiegel van
Handel en Wandel